

LETO XI

Številka: 22.

Jesenice, 6. junija

ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Vori — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarja« Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

1. seja odbora za osnovna sredstva

Moratorij za gradnjo plavža

Na prvi seji odbora za osnovna sredstva, ki jo je predsednik Janez PETERNEL sklical v soboto 31. maja 1969 so obravnavali samo dva vprašanja in sicer: predlog moratorija na gradnjo plavža in spremembo 47. natečaja integralnega razvojnega programa slovenskih železarn.

Predlog moratorija izgradnje plavža so tolmačili članom odbora direktor uprave osnovnih sredstev, tehnolog plavža in ekonomist. Člani odbora so se strinjali s predlogom in so naročili upravi osnovnih sredstev, da za sejo delavskega sveta Železarn pripravi kratko poročilo oziroma predlog v razumljivi obliki, v katerem pa mora upoštevati tudi pripombe odbora glede na perspektivo plavža na Jesenicah in glede na obstoječo aglomeracijo. Glede na moratorij plavža je bilo treba sprejeti tudi spremembo 47. natečaja integralnega razvojnega programa slovenskih železarn, da bi lahko čimveč denarja vložili v finalizacijo naše proizvodnje, kar je tudi eden od osnovnih pogojev za sanacijo finančno ekonomsega stanja

Železarn, kajti le s pravilno finalizacijo, takšno, ki jo zahteva tržišče lahko dosežemo večji dohodek pri manjših stroških, le-ta pa je nujno potreben če želimo Železarno sanirati.

Ob koncu seje so obravnavali še vlogo krajevne skupnosti Blejska Dobrava, s katero prosijo, da bi jim Železarna odstopila leseno barako tipa Jelovica, ki stoji neizkoriščena na Beli. Ker ta baraka izkazuje še knjigovodsko vrednost 42.000.— N din barako niso mogli odstopiti, ker Železarna ne razpolaga z denarjem da bi krila to razliko. Menili so, da se baraka lahko oceni po dejanski vrednosti in da se nato po tej ceni odproda, če je zato zainteresirana krajevna skupnost.

Združitev slovenskih železarn v jeseni

Na sestanku predstavnikov družbenopolitičnih organizacij železarn Ravne, Store in Jesenice, ki je bil konec maja v Storah, so se dogovarjali o pripravi na predstoječo integracijo slovenskih železarn. Na sestanku so izrekli soglasnost k sedanjemu konceptu integracije slovenskih železarn v združeno podjetje. Dogovorili so se tudi o potrebnih političnih akcijah in kontaktih med družbenopolitičnimi organizacijami železarn v pripravi na referendum, ki naj bi bil predvidoma v jeseni.

V tem času do referendumu o združitvi pa se mora pospešiti tako delo družbenopolitičnih organizacij, kakor samoupravnih organov in strokovnih služb v železarnah pri tolmačenju gradiva za združitev in razčiščevati nejasna vprašanja. Ugotovili so, da so osnovni materiali, ki so potrebni za referendum in za izvedbo referendumu že pripravljeni, tako, da ni nobenih razlogov, da ne bi mogli pričeti z aktivnim delom v pripravi na referendum.

1. seja odbora za dohodek in nagrajevanje

Premiranje za izplen mora biti tako v pozitivnem, kakor v negativnem pogledu

1. sejo odbora za dohodek in nagrajevanje je predsednik Ludvik KEJŽAR sklical v soboto, dne 31. maja 1969 z zelo obširnimi dnevnimi redom. Na tej seji so obravnavali in sklepali o naslednjih vprašanjih: (Nadaljevanje na 2. str.)

Razgovor z obratovodjem martinarne

Varčevanje z materiali na vsakem delovnem mestu

Naš današnji razgovor smo navezali na naš osrednji obrat MARTINARNO in prosili obratovodja inž. Lojzeta KALANA, da za naše bralce odgovori na nekaj vprašanj.

VPRAŠANJE: V 73 letih je martinarna naredila izreden razvoj, saj je njena proizvodnja ob njenem rojstvu leta 1896 znašala 26.183 ton jekla, zadnje leto pred drugo svetovno vojno 144.447 ton, medtem ko je lanskeletna proizvodnja znašala že 340.240 ton, letošnji plan pa predvideva 350.000 ton jekla. Naše bralce bo zanimalo, ali se boste uspeli približati planiranim nalogam glede na to, da obratujete samo s štirimi pečmi, in da to že samo po sebi prinaša nekoliko slabše rezultate, vendar pa so se tudi objektivne možnosti povečale, ker obratujete s polno zaposlenimi posadami in da so zmanjšana tudi ozka grla?

ODGOVOR: Letošnji plan predstavlja količino, ki jo še nikoli nismo dosegli, čeprav predstavlja le 9.000 ton več kakor lanska realizacija. Ob pogojih, kakršne imamo (zastarelost, posluževanje martinarne, vzdrževanje idr.), je ta količina dosegljiva le ob zelo dobrem delu vseh članov delovnega kolektiva martinarne. Da je letni plan postavljen realno, dokazuje tudi dosežena proizvodnja v

marcu (31.627 ton ali 105,4 %), ko smo uspeli narediti še toliko čez planirano količino,

da smo skoraj v celoti nadoknadili januarski in februarjski zaostanek. Tako smo bili ob koncu trimesečja že zelo blizu količine, ki jo je

(nadalj. na 5. str.)

Vedno več predlogov za tehnične izboljšave

V maju je odbor za oceno tehničnih izboljšav dvakrat zasedal in obravnaval ter ocenjeval v zadnjem času izvedene izboljševalne predloge. Na zadnji seji je odbor na osnovi prijavi avtorjev in mnenj ter ocen pristojnih strokovnjakov, izvedencev in obratovodstev pozitivno ocenil štiri zelo uspešne tehnične izboljšave.

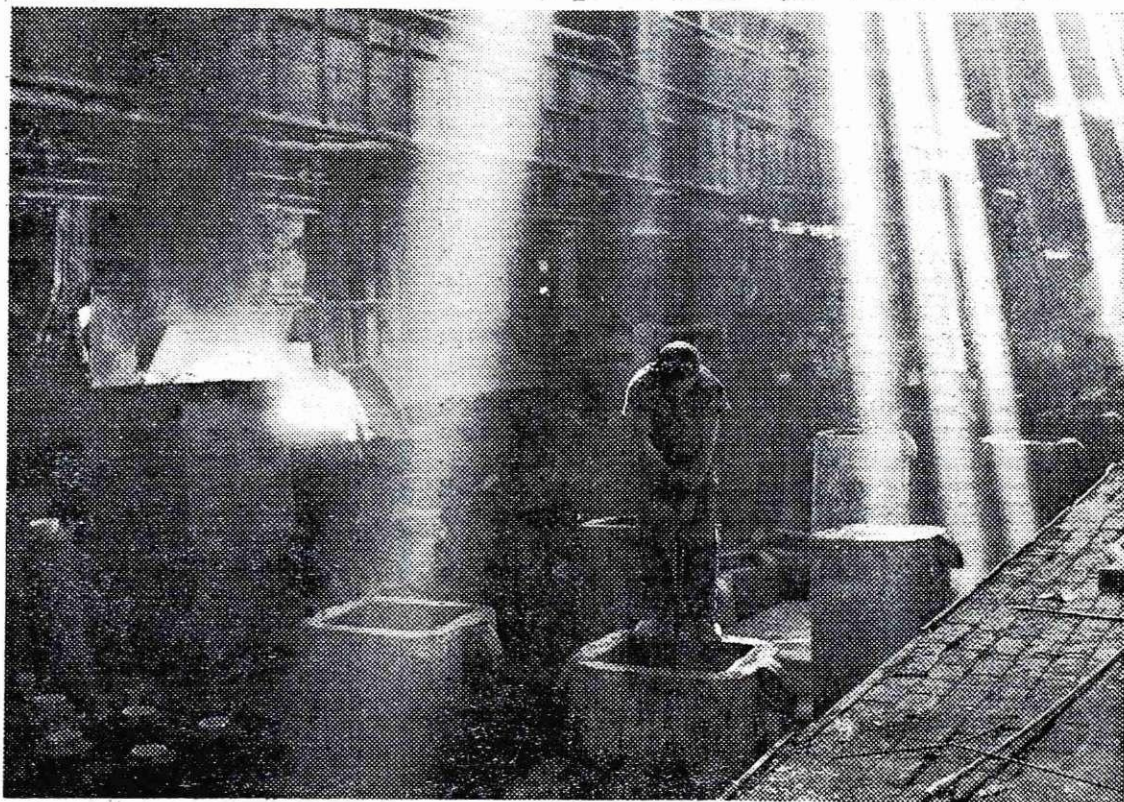
Člani odbora so po temeljiti proučitvi vseh predlogov dali priznanja in spodbudne odškodnine avtorjem tehničnih izboljšav št. 1841, 1842, 1844 in izboljševalnega predloga št. 1845 v višini 2.500 N din. V letošnjem letu je bilo uspešnim avtorjem tehničnih izboljšav izplačano skupaj že 19.320 N din.

Spodbudno priznanje in stimulatивно odškodnino so prejeli za svoj dosežek avtorji izboljševalnega predloga št. 1845 za nov cenjen način popravila visokonapetostnega elektromotorja po Böhlerjevem postopku za potrebe nove valjarne žice na Beli. Elektrovzdrževalci z Javornika

Jože BEGUŠ, Lovro OBLAK in Adolf JERSIN so z izredno prizadevnostjo in veliko mero strokovnega znanja v najkrajšem času brezhibno popravili visokonapetostni elektromotor po novem, pri nas do sedaj še neuporabljenem Böhlerjevem postopku. Avtorji so z novim načinom popravila elektromotorjev preprečili izpad 400 ton valjarne žice. Za to izboljšavo so prejeli avtorji enkratno skupno pavšalno odškodnino v višini 700 N din.

Vinko ZORMAN, skupinovodja v elektrodelaavnici na Jesenicah je na osnovi večletne prakse izdelal priročno in

(nadalj. na 4. str.)

V martinarni se bodo le z dobrim delom vsega kolektiva lahko čim bolj približali planirani proizvodnji

Vedno bližje ciljem gospodarske in družbene reforme

Z družbeno in gospodarsko reformo smo pričeli proces, ki mora odstraniti vse zastarelo v našem sistemu, proces, ki mora v končni fazi pomeniti ustvaritev vseh tistih osnovnih zamisli, ki so že dalj časa predmet razprav naših političnih in samoupravnih organov in strokovnih služb. To je napraviti samoupravljanje bolj učinkovito in razširiti neposredno odločanje in vplivanje delavcev na posamezne sklepe in ustrezno tudi na smotre gospodarske politike. Intenziviranje gospodarjenja in poslovanja, pri čemer je osnovno vodilo sanacijski program in končno večje in dolgoročneje poslovno in ekonomsko povezovanje z enakimi in sorodnimi delovnimi organizacijami. Vsi trije smotri so tudi organsko med seboj povezani in pogojeni drug z drugim.

Prvi in to zelo odločni in zanesljivi koraki so že narajeni ter doseženi že tudi prvi rezultati tako v pogledu nadaljnjega razvoja samoupravljanja, kakor v pogledu proizvodnih in poslovnih rezultatov, kakor v pogledu dogovarjanja s poslovnimi partnerji za dolgoročneje sodelovanje, obenem pa smo tudi tik pred združevanjem slovenskih železarn. Tako kot je gospodarska in družbena reforma proces stalnih sprememb, tako je tudi sedanja usmeritev delovnega kolektiva proces, ki bo zahteval stalne spremembe, oziroma izpopolnjevanja vsega, kar smo doslej oblikovali, ker le to je edina pot, ki nas vodi k ciljem gospodarske in družbene reforme.

Vse te spremembe pa morajo tudi spodbujati intenzivni razvoj proizvodnih sil in privedi do tega, da se spremeni tudi zavest delovnih ljudi.

Med zelo pomembne naloge pri uresničevanju dolgoročno zastavljenih nalog sodi tudi stalna in kontinuirana borba za višjo delovno kulturo. Mnogo praktičnih primerov namreč dokazuje, da bi pri uresničevanju zastavljenih nalog lahko imeli še večje uspehe, če bi člani kolektiva v poprečju imeli tudi višjo delovno kulturo. Le-ta v prvi vrsti zahteva pravi pristop k delu in pravilno pripravo ter organizacijo dela. Vsako delo, pa naj bo to umsko ali fizično, zahteva namreč najprej miselno pripravo in šele potem dobro tehnično in organizacijsko pripravo. K tem tehničnim kvaliteta delovne kulture sodi tudi smisel za preciznost in natančnost in končno tudi smisel za kontrolo opravljenega dela in merjenje uspeha. Poleg teh tehničnih kvaliteta pa delovna kultura zajema tudi poznavanje in razumevanje principa dela, poznavanje lastnosti materiala in naprav oz. strojev, s katerimi delavec opravlja in končno tudi sposobnost reševanja problemov, ki nastopajo v delovnem procesu. Delovna kultura pa vsebuje tudi vprašanje odnosov do sodelavcev, spoštovanje njihovega dela, smisel za tovarštvo in kolektivizem.

Delovna kultura je ravno v naših sedanjih pospešenih prizadevanjih, pri uresničevanju sanacijskega programa in višje kvalitete samoupravljanja, nepogrešljiva lastnost vsakega člana delovnega kolektiva. Tudi na tem področju bomo morali priti do dolgoročnih izobraževalnih programov in programov kulturnega dela v podjetju. Kajti naša pot do zastavljenih ciljev bo mnogo krajša, če bomo pri naših prizadevanjih upoštevali tudi taka vprašanja, ki so bila doslej največkrat le od časa do časa formalno obravnavana. Tako pristojna strokovna služba, kakor družbenopolitične organizacije in samoupravni organi v Železarni bodo morali tudi takim vprašanjem posvečati več časa in pozornosti.

Premiranje za izplen mora biti...

(nadalj. s 1. str.)

Obravnavali so predlog za oblikovanje osebnega dohodka v novi valjarni žice na Beli in sklenili, da bo ta obrat oblikoval maso osebnega dohodka v višini obračunskih osnov pri triizmenskem obratovanju in na osnovi dosežene poprečne dnevne proizvodnje 238 ton in poprečnega gibljivega dela celotne Železarne, ki bo odsežen v tistem obračunskem mesecu. V kolikor bo obrat presegel poprečno dnevno proizvodnjo 238 ton, se jim bo za tolikšen procent povečal gibljivi del oblikovane mase osebnega dohodka, vendar ta procent ne sme presegati 10 % iznad poprečja Železarne. Sredstva za izplačilo presežka norm so že vsebovana v oblikovani masi osebnega dohodka.

Obravnavali so tudi predlog za razširitev premiranja za izplen pri ingotih v martinarni, elektro jeklarni in valjarni Bela. S predlogom so se na seji v celoti strinjali, ker je razširitev le nadaljevanje že uvedenega premiranja in ker so smatrali, da bodo s tem doseženi še boljši rezultati pri izplenu. Sklenili pa so, da je treba iz sedanjega pravilnika o premiranju za izplen črtati delovna mesta ponvičar in vstavljalec lunke plošč, ker ta dva delovna mesta nimata neposrednega vpliva pri izplenu. Nadalje so menili, da so takšne stimulative oblike nagrajevanja

koristne in da jih je treba tudi v bodoče upajati s pripombo, da se premije predvidijo le za delovna mesta ki imajo neposreden vpliv na pričakovane rezultate in, da morajo, biti premije tako pozitivne kot tudi negativne.

Predlog notranje spremembe cenikov v elektrojeklarni so sprejeli in potrdili glede na to, da bo prenehala obratovati BBC elektropeč in da je treba v cenike vključiti premije za uporabo cenejšega vložka. Novi ceniki bodo veljali že od 1. maja letos.

Odbor za dohodek in nagrajevanje je obravnaval predlog korektur cenika v valjarni profilov, vendar tega predloga odbor ni sprejel in ga je obravnaval le informativno. Zahtevali pa so od službe, ki dela na nagrajevanju, da za prihodnjo sejo pripravi predlog kako spremembe cenikov obravnavati sistemsko, kajti problem cenikov je stalno prisoten in ga je treba obravnavati, zlasti še pri pojavih večjega odstopanja.

Tudi problematiko stojnin so obravnavali na tej seji odbora, kajti stojnine zopet naraščajo. Zato so odobrili cenik za plačevanje prostovoljcev pri razkladanju. Strokovni službi so naročili, da kvartalno poroča o uspehih tega načina reševanja zmanjšanja stojnin, komercialni službi pa so naročili, da poizkuša urediti dinamično dobavo brez večjih sunkoviti dovozov.

Nato so sprejeli na znanje informacijo direktorja sektorja za ekonomiko o izvajanju sanacijskega programa v prvem četrtletju letošnjega leta in pa informacijo o problematiki prehoda na enotni gibljivi del po delovnih enotah.

Pri obravnavanju predloženih vprašanj in pri obravnavi obeh informacij so se pojavila določena vprašanja, ki jih na seji niso mogli razrešiti, ker niso bila dovolj obdelana in so bila le nakazana. Sklenili so, da bodo vsa ta vprašanja obdelali na prihodnjih sejah odbora, zato so naročili službam sektorja za ekonomiko, da pripravijo razpravo predvsem po naslednjih vprašanjih:

pregled razmejitev, ki bremenijo osebne dohodke, tolmačenje sedanjega sistema oblikovanja in delitve osebnih dohodkov, možnost zvišanja obračunskih postavk na račun gibljivega dela in predlog enotnega gibljivega dela v novo organiziranih delovnih enotah.

Nato so se še domenili, da bodo seje sklicali po potrebi, najmanj pa enkrat mesečno in to načelno med 25. in 28. v mesecu. Zahtevali so, da se vsakemu članu odbora da en izvod sanacijskega programa in da se jim v bodoče pošilja sklepe odbora za poslovno politiko, odbora za plan in finance, odbora za kadre in sklepe komisij za nagrajevanje v delovnih enotah.

1. seja odbora za splošne zadeve

Na 1. seji odbora za splošne zadeve, ki jo je predsednik Zdravko ČRV sklical v četrtek, dne 29. maja 1969, so naprej sklenili, da bodo seje odbora sklicevali po potrebi, načelno ob torkih ob 12. uri in da bodo člani odbora do prihodnje seje pregledali pristojnosti odbora in povedali svoje pripombe. Nato je odbor rešil nekaj vlog, sklenil, da se Železarna včlani v sekcijo paralizikov z letno članarino 1.000.— N din in odobril dva službena potovanja v inozemstvo.

Seznani so se s poročilom o izvršenem službenem potovanju v inozemstvo, zaradi ogleda centralnega materialnega sistema, kakršen bo vgrajen v našo novo valjarno žice na Beli. Poročilo so sicer sprejeli brez pripomb, ker je bilo podano zelo izčrpno, vendar so naročili tehničnemu direktorju, da poda odboru podatke o učinkovitosti tega sistema potem, ko bodo naprave že vgrajene in bodo že delovale. Glede obravnavanja potnih poročil s službenih potovanj v inozemstvo so naročili direktorjem sektorjev, da v bodoče k vsakemu izvršnemu službenemu potovanju v inozemstvo dodajo svoje ocene o uspešnosti potovanja in navedejo eventualne rezultate, dosežene pri razpravah.

V nadaljevanju seje so obravnavali in potrdili pogodbo med Železarno in časopisnim podjetjem Gorenjski tisk o tiskanju ŽELEZAR-SKEGA ZBORNIKA. K pogodbi so imeli pripombo o enostranskosti in naročili, da je tudi izvajalca treba vezati s penali, če bo s tiskanjem zamudil. Nato so prebrali še

koncept odgovora generalnemu sekretarju predsednika republike o dogodkih v martinarni. Koncept odgovora so

sprejeli in sklenili, da se takšen posreduje delavskemu svetu Železarne v potrditev na prvi prihodnji seji. Obenem s tem odgovorom, je treba delavski svet Železarne seznaniti tudi s stališči občinskega sindikalnega sveta Jesenice do dogodkov v martinarni in do postopkov samoupravnih organov v zvezi s tem.

1. seja odbora za varstvo pri delu in socialno zdravstveno varstvo

V ponedeljek, 2. junija 1969 je predsednik Branko STARE sklical prvo sejo odbora za varstvo pri delu in socialno zdravstveno varstvo. Na tej seji so obravnavali poročilo o gibanju bolezenskih odsotnosti v prvih treh mesecih letošnjega leta. Poročilo so sprejeli, k poročilu pa še nekaj sklepov oziroma ukrepov, za katere pa je treba še ugotoviti, če se lahko realizirajo. Nato so odobrili 12 dnevno brezplačno okre-

vanje približno 90 sodelavcem Železarne, ki so poklicno ogroženi ali pa telesno oslabiljeni. Okrevanje bo v našem campu v Biogradu na moru in bo za to okrevanje Železarna prispevala stroške bivanja, stroške kopališčnih in turističnih taks ter stroške prevoza v Biograd in nazaj. Vsak posamezni okrevanec pa bo k temu prispeval le svojih 12 dni rednega letnega dopusta.

2. seja odbora za plan in finance

Skladno z dogovorom na prvi seji, je predsednik odbora za plan in finance Anton Komljanec sklical 2. sejo odbora v sredo, dne 4. junija 1969. Na seji so pregledali kako so izvršeni sklepi prejšnje seje, direktor proizvodnje pa je poročal o vprašanjih, zastavljenih na prejš-

nji seji. Nato so pregledali uspehe proizvodnje v III. dekadi maja in proizvodne uspehe v maju. Ugotovili so, da smo dosegli pričakovane rezultate, ki pa so nekoliko slabši, kot so bili rezultati v mesecu aprilu. Po mnenju odbora so ti rezultati slabši zaradi praznikov 1. maja.

Izvršitev programa skupne in blagovne proizvodnje ter odprave za maj 1969

Del. enota	Skupna proizvodnja			Blagovna proizvodnja			Odprava
	program	izvrš.	%	program	izvrš.	%	
Plavž	12.300	11.537	93.8				
Martinarna	29.000	26.543	91.5				
Elektrojeklarna	10.700	9.717	90.8				
Livarne	923	829	89.8				
Šamotarna	1.860	2.057	110.6	300	474	157.9	474
TALILNICE:	54.783	50.683	92.5	300	474	157.9	474
Bluming	29.900	28.690	96.0	1.030	1.127	109.4	1.127
Valj. trakov	11.800	9.142	77.5				
Linija rez.	8.900	8.985	101.0	3.300	3.911	118.5	3.545
Težka proga	4.100	4.250	103.7	445	719	161.6	715
Lahke proge	2.560	2.908	113.6	1.161	1.412	121.6	1.431
Valj. 2400	7.830	7.896	100.8	7.630	7.577	99.3	7.552
Valj. 1300	5.100	5.022	98.5	5.010	4.953	98.9	4.415
Valj. žice	7.000	6.860	98.0	1.785	3.013	168.8	3.013
Jeklovlek	1.265	1.273	100.6	1.265	1.266	100.1	1.302
H O P	170	184	108.4	165	184	111.6	210
VALJARNE:	78.625	75.210	95.7	21.791	24.162	110.9	23.310
Hladna valj.	2.510	2.339	93.2	2.500	2.327	93.1	2.351
Žičarna	4.500	4.113	91.4	3.140	2.781	88.6	2.758
Elektrodni:							
— žica	850	845	99.4	845	837	99.1	822
— prašek	50	50	100.0	50	50	100.0	46
Žebeljarna	940	669	71.2	905	667	73.7	659
PREDEL. OBR.:	8.850	8.016	90.6	7.440	6.662	89.5	6.636
ZELEZARNA:	142.258	133.909	94.1	29.531	31.298	106.0	30.420

V poslovno politiko železarne smo v zadnjem času vnesli nove elemente sodelovanja z našimi partnerji: to je pogodbe o dolgoročnem sodelovanju z njimi. To je zlasti pomembno zato, ker kljub trenutni konjunkturi vidimo naprej in si zagotavljamo plasma za naše izdelke; s tem se bomo izognili letu 1967, ko je prišlo zaradi liberaliziranja uvoza metalurških izdelkov do hude motnje v našem poslovanju. Tako sodelovanje je že podpisano z Verigo in Plamenom, pripravljajo pa se akti za podpis s TAM in Metalno. — Ko ugotavljamo, da so takšna sodelovanja koristna, pomeni to na drugi strani za nas več tehnološke discipline in točne roke dobav materiala.

Železarski globus

MADŽARSKA. V madžarskih železarnah gradijo nove naprave za kontinuirno vlivanje. Tako bodo gradili v železarni Ozd takšno napravo za vlivanje gredic, katere bodo nato prevajali. Prav tako bodo zgradili novo napravo za kontinuirno vlivanje slabov v železarni Dunaujvaros. Obe napravi bosta vertikalni ter ju bo dobavila Sovjetska zveza.

TALILNICE:

Zaradi pomanjkanja delovne sile smo bili prisiljeni zaustaviti eno SM peč v martinarni: trenutno obratujejo s štirimi pečmi in s proizvodnjo od 830—920 ton/dan. — Kljub nabavi 2000 ton ingotov z Raven, 1800 ton trakov iz Češke in 2700 ton ingotov iz Siska, jekla ni dovolj, zato so obrati čutili pomanjkanje vložka. Elektrojeklarna ni izpolnila plan zaradi okvar na Lectromelt peči. 17. maja smo zaustavili tudi BBC peč. Predhodno si zaradi slabih šarž v format B-4, ki jih valja bluming nismo zagotovili dovolj ventilskega jekla, razen 21-4-N, ki smo ga odlili v format za težko progo. Veliki bloki nam še zmeraj delajo težave in ker vseh ventilskih jekel ne moremo izdelati na ASEA peči, je nujno, da BBC peč dela občasno tudi v poletnih mesecih.

VALJARNE:

Bluming je delal dobro v zadnji dekadi meseca, vendar ni uspel izpolniti plana, ker sta bili prvi dve dekadi slabi. Valjarna trakov ni izpolnila skupne proizvodnje zaradi pomanjkanja jekla, blagovno proizvodnjo pa smo začeli forsirati v zadnji de-

kadi in v tem tudi uspeli. Pri blagovni proizvodnji težke proge se pozna dotok ingotov iz Raven, pri čemer lahke proge niso bile prikrajšane zaradi vložka. Valjarna debele pločevine bi se bolj uspela, če bi bil dotok vložnega materiala konstantnejši in v zadostni količini. Valjarna 1300 zaradi pomanjkanja delovne sile v pocinkovalnici in pri znatno nižnjem dohodu predpločevine ni bila sposobna narediti več. Valjarna žice se je močno približala zadovoljivi meji 7000 ton žice. Ni več tako boleč prehod valjanja od osnovne žice k debelejšim dimenzijam, kar nam je v I. kvartalu delalo največje težave. Jeklovlek že nekaj mesecev dela konstantno dobro: ko bo pričel z realizacijo 1000 ton ene dimenzije in ene kvalitete za SZ, bo uspel napraviti še več.

PREDELOVALNI OBRATI:

Od teh obratov je zadovoljivo delal samo elektrodni oddelek. V žebeljarni niso prejeli vlečene žice iz Zenice, zato so reducirali proizvodnjo; v juniju morajo steči novi stroji v žičarni, zato bodo ublažili pomanjkanje vlečene trde žice. Za prehodno zalogo pa bomo vzeli še nekaj žice iz Zenice. Hladna valjarna z dobrim delom v III. dekadi ni uspela nadoknaditi izgubljene proizvodnje iz začeta meseca, ko zaradi praznikov ni imela na razpolago dovolj žarjenega materiala. Žičarna mora z novimi kapacitetami, ko se utečejo, slediti družbenemu planu skupne in blagovne proizvodnje. Na moč se bomo morali potruditi, da dobi ne samo zadostne količine žice, ampak tudi v redu po asortimentu.

-ec

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu

Dežurna služba v železarni

od 6. do 13. junija 1969

SOBOTA, 7. 6., od 20. do 8. ure: TEDI OKROZNIK, gradbeno vzdrževanje.

NEDELJA, 8. 6., od 8. do 20. ure: ZDRAVKO ČRV, Javor-nik I.

NEDELJA, 8. 6., od 20. do 8. ure: inž. JAKOB MEDJA, OTK. PONEDELJEK, 9. 6., od 20. do 8. ure: FRANC GLOBOČNIK, plavž.

TOREK, 10. 6., od 20. do 8. ure: inž. LEON MESARIČ, predelovalni obrati.

SREDA, 11. 6., od 20. do 8. ure: ANTON KOMLIJANC, HOP. ČETRTEK, 12. 6., od 20. do 8. ure: inž. FELIKS BESTER, RTA.

PETEK, 13. 6., od 20. do 8. ure: inž. SAŠO JEZERSEK, RO.

Dežurni ima sedež v pisarni tajništva tehničnega in proizvodnega direktorja, tel. 225 — ob odsotnosti kličite tel. 410.

Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razglasnih deskah vseh vratarjev.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

PERSONALNE VESTI

Sprejetih: 24

Odpuščenih: 95

STAROSTNO UPOKOJENI:

ANTON NOČ, roj. 1918, livarna — 29 let in pol v ZJ, ALOJZ PEKOLJ, 1912, toplotna energija — 31 let v ZJ.

INVALIDSKO UPOKOJENI:

BECIR BECIROVIĆ, roj. 1921, martinarna — 21 let in pol v ZJ, JOŽE DOBRAVEC, 1918, transport — 31 let v ZJ, TE-REZIJA HLEBANJA, 1923, šamotarna — 22 let in pol v ZJ, ANTON JARKOVIĆ, 1916, valjarna 1300 — 23 let v ZJ, JOŽE KRNICAR, 1910, varnostna služba — 13 let in pol v ZJ, FE-LIKS PICELJ, 1916, varnostna služba — 8 let in pol v ZJ, TOMAŽ PUC, 1913, hladna valjarna — 29 let v ZJ in ANTON URBANČ, 1912, martinarna — 23 let v ZJ.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj!

UMRLI:

ANDREJ BERCE, roj. 1922, strojne delavnice — 26 let in pol v ZJ in LEOPOLD STOJENSEK, 1941, profilna valjarne — 5 let in pol v ZJ.

Svojcem naše iskreno sožalje.

IZKLJUCENI:

Ajkić Husein, 1947, jeklovlek; Arnuš Anton, 1951, hladna valjarna; Bajc Ferdo, 1918, valjarna 2400; Bajič Vid, 1937, martinarna; Bilič Ivica, 1943, transport; Bjelovuk Mile, 1949, profilna valjarna; Bolte Jože, 1949, žičarna; Bosnić Osmir, 1926, martinarna; Čehić Asim, 1937, martinarna; Debelak Vladimir, 1944, plavž; Fece Janko, 1950, žičarna; Felčič Adem, 1951, valjarna 1300; Furlanič Franko, 1942, martinarna; Galič Jovo, 1946, martinarna; Gantar Pavel, 1941, profilna valjarna; Gudalović Jovan, 1945, plavž; Gudalović Jovo, 1934, žebeljarna; Hartman Janez, 1943, hladna valjarna; Jakupović Anton, 1943, elektrodni oddelek; Jelenc Franc, 1940, elektro jeklarna; Jelovčan Hinko, 1943, profilna valjarna; Jug Ivan, 1948, strojno vzdrževanje; Kesič Nihad, 1943, elektro jeklarna; Klavžar Marko, 1931, valjarna 1300; Klemenčič Lado, 1947, žičarna; Košir Matevž, 1944, elektro jeklarna; Krča Novak, 1937, strojne delavnice; Kokalj Rudolf, 1950, strojno vzdrževanje; Kunc Anton, 1912, plavž; Kurtović Hase, 1947, transport; Lapanja Stanislav, 1948, plavž; Makar Leonard, 1936, valjarna Reča; Malkoč Edhem, 1943, elektro jeklarna; Matanović Mladen, 1936, PIV energija; Medič Iriz, 1950, martinarna; Milojevič Vid, 1950, transport; Mirazič Radosav, 1940, plavž; Mrak Vladislav, 1942, strojno vzdrževanje; Mušič Čerim, 1939, martinarna; Najdevski Mite, 1932, martinarna; Noč Anica, 1936, šamotarna; Noč Breda, 1948, šamotarna; Obič Fadil, 1944, plavž; Pavković Stanislav, 1949, hladna valjarna; Pavlovič Lazar, 1936, plavž; Pernuš Stane, 1952, hladna valjarna; Petrovič Miroslav, 1945, livarna; Podžen Zijad, 1945, elektro jeklarna; Popović Stanko, 1948, šamotarna; Pranjč Ivan, 1945, martinarna; Primožič Jože, 1943, strojno vzdrževanje; Robič Stanislav, 1928, martinarna; Rakinič Dragan, 1936, valjarna 2400; Robič Ivan, 1941, valjarna 1300; Samardžija Dragoljub, 1943, plavž; Samardžija Zdravko, 1951, elektro jeklarna; Savič Slobodan, 1948, transport; Slihar Drago, 1947, valjarna 1300; Štefelina Anton, 1944, strojno vzdrževanje; Tafra Žarko, 1939, valjarna Bela; Topolovec Blaž, 1948, hladna valjarna; Vasiljevič Friderika, 1944, elektrodni oddelek; Vrbanjac Ramo, 1932, martinarna; Zulič Šerif, 1948, žična valjarna.

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu

Jubilanti 50-letniki

V juniju so in bodo praznovali 50. rojstni dan naslednji naši sodelavci: Anton Černič, plavž — 2. junija; Stanko Gorišek, UOS — 3. junija; Ana Dugar, GEŽ — 11. junija; Alojzija Arh, elektrodni oddelek — 13. junija; Alojz Kobentar, nabavna služba — 24. junija. Iskreno čestitamo!

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Delegacija mladine iz ČSSR

Na zadnji seji PK ZMS železarne Jesenice so govorili o kadrovske problemih in bodočih nalogah predsedstva.

V odsotnosti je bil soglasno izključen iz predsedstva Dori Perjevič, predsednik kadrovske komisije, zaradi ne-discipline in neprimerne obnašanja ter neizpolnjevanja svojih dolžnosti. Zamenjali pa bodo še osem članov predsedstva zaradi nedelavnosti.

12. junija bo prišla na obisk tovarniški mladini delegacija iz ČSSR iz železarne POLDI iz Kladnja, ki jo moramo primerno in dostojno sprejeti, da jim vsaj delno vrnemo njihovo gostoljubje, ki so nam ga nudili ob našem obisku pri njih. Pri nas ostanejo tri dni. Delegacija šteje osem članov in jim bomo med njihovim bivanjem pri nas razkazali lepote naše ožje domovine, v programu pa je ogled tudi naše železarne.

Mladinski klub na Jesenicah

Ze mesec dni in več je od tega, ko se je zvedelo, da bo mladina na Jesenicah končno dobila svoj prostor — mladinski klub. Prostor za mladinski klub je predviden v kletnih prostorih gledališča Tone Čufar, vendar je potreben še temeljite adaptacije. V začetku je sicer kazalo, da bo to kmalu urejeno, vendar je prišlo do zastoja. Zanimali so nas vzroki in zato smo prosili predsednika občinske konference ZMS SREČKA KRCA za kratek razgovor.

Slišali smo, da vsa dela v mladinskem klubu stojijo. Kdo je kriv zato in kje so vzroki?

V mesecu maju je pri adaptaciji prostorov za mladinski klub res nastal zastoj. Vzrok za to je delno v naši programski angažiranosti v praznovanju tedna mladosti, delno pa v tem, da še do sedaj nismo dobili osnovnega gradbenega materiala. Namreč to vprašanje smo hoteli urediti tako, da smo poslali prošnje za material na ustrezna podjetja. Gradbeno podjetje Grdis smo npr. prosili za apno, vendar odgovora še ni.

Bodo podjetja pomagala mladini pri tej njihovi akciji?
Upam na njihovo vestransko sodelovanje, saj nam bodo s skromnimi prispevki veliko pripomogla.

Kaj pa mladina? Ali kaže dovolj velik interes za klub, mislim za delo v klubu, da bi bil čimprej dograjen?

Mislím, da lahko rečem, da je med mladino dovolj velik interes za adaptacijo prostorov in da ko pride gradbeni material, ne bo problema z delavci. Posebno pa bi moral pohvaliti Janeza Rozmana in še nekaj drugih, ki so v klubu opravili že precej gradbenih del. Povem naj tudi, da je vso akcijo za delo in organizacijo prevzel Bojan Vernig.

Ali ste se že kaj menili o tem, kakšna naj bi bila organizacijska struktura kluba?

Da. Dogovorili smo se, da se sestavi začasni delovni organ, ki ima dve nalogi in to:

1. Uredi vsa gradbena dela.
2. Pripravi hišni red in program dela mladinskega kluba.

V jeseni pa naj bi se oblikoval samoupravni organ z ustreznimi komisijami.

Zvedeli smo, da namerava društvo študentov z Jesenic organizirati mladinski ples in čisti dohodek odstopiti za adaptacijo in opremo mladinskega kluba. Ali je to res?

Da, to je res. Tudi ansambel Caravelle je pristal, da igra zastoj s pogojem, da gre denar za mladinski klub. Tak ples smo mislili organizirati že prejšnji mesec, pa nam je zmanjkalo časa.

Kdaj pa mislite odpreti klub?

Upam, da ga bomo lahko odprli na državni praznik 4. julija.

Tako nalogo smo zastavili mladincem, ki so prevzeli organizacijo in delo pri adaptaciji prostorov. Rad pa bi poudaril še to. Če hočemo mladinski klub, moramo vestransko sodelovati in prijeti za vsako delo vsi, kajti le tako bomo lahko prišli do mladinskega kluba. Na drugi strani pa bi rad pozval tudi delovne organizacije, da bi nam po svojih močeh pomagale in nam s skromnimi uslugami omogočile čim hitrejšo izgotovitev del v mladinskem klubu.

Jesenice—Beograd—Budimpešta—Moskva

Slovenci že od nekdaj radi potujemo, pa naj bo to s prevoznimi sredstvi ali peš. Vsak, kdor se odloči enkrat, da pogleda malo dalj od Trbiža, Trsta ali Beljaka, ga vleče na daljše potovanje na vzhod ali zahod in tako je tudi z menoj. Po lanskoletni 6.500 km dolgi turneji po državah Evrope s sodelavcem Mirom se je letos ponudila priložnost, kakršne še dolgo ne bo več. Sodelavec je izvedel, da biro za mednarodno zamenjavo študentov in mladine organizira letošnje leto potovanja za grupe v Moskvo prek Budimpešte z vlakom. Takoj sem se navdušil, se prijavil, organizacijo potovanja pa je prevzel Miro. Prijavljeni smo

bili štirje iz tovarne: Pančur — lahko bi rekli že prekaljeni evropski potnik, Ipavec in njegov brat, oba iz Žirovnice in jaz. Tako je izgledala naša železarska ekipa za potovanje v Moskvo. Uradno bi morali odpotovati že pred majskimi prazniki, vendar so nam prvi rok v Beogradu odbili. Telefonska linija Jesenice — Beograd je postala dobesedno vroča linija, dokler nam niso javili: »Vse urejeno — pridite na sestanek v Beograd 6. maja — stop — prijavljeni z grupo — stop — nasvidenje«.

Priznam, da na tako dolgo potovanje v Moskvo ni šlo brez potovalne mrzlice, ki se je zadnje dni še stopnjevala, nehoti se je vsakemu izmed nas postavljalo veliko vprašanj: Kako, kam, skratka potovati v prestolnico Rusije niso mačje solze, posebno v sedanji situaciji v svetu. Istočasno pa je ta vprašanja in dvoumnost odstranila želja videti Moskvo, videti prostranosti Rusije, videti del Madžarske.

Čas odhoda se je neusmiljeno bližal; zadnje dni smo primerjali seznam prtljage. Tovarniški telefon je bil edini, ki je prenesel pojasnjevanja, nam omogočal medsebojno izmenjavo informacij dan pred odhodom.

Z Jesenic smo odpotovali zvečer 5. maja z običajno nepogrešljivo zamudo brzovlaka. V Lescah se nama z Božom pridružila v spalniku Miro in Franci, udobno se zlekne, poizkušamo zaspati, vendar ne gre tako lahko. Zjutraj smo že blizu Beograda. Opoldan imamo sestanek v biroju za mednarodno zamenjavo študentov in mladine blizu železniške postaje. Po kratkem sestanku grupe ugotovimo, da smo kranjski Janezi v večini, grupa je zelo majhna, samo 17 ljudi. Celo popoldne imamo prosto, kar izkoristimo za ogled glavnega mesta in zadnji nakup manjkajočih stvari. Oboroženi s fotografskimi aparati paradiramo po centru, posedamo na Terazijah, pijemo pivo, ki je samo senca našega Uniona. Ob 21. uri je uradni odhod iz Beograda proti Subotici in naprej proti Budimpešti. Zasedemo kupe drugega razreda, vsi se nekaj časa radovedno ogledujemo, beseda da besedo, naš Božo nam pomaga navezati stike, sprejememo ga neuradno za vodjo našega kupeja, v katerem se pretegujemo štirje Gorenjci, študentka srbohrvaščine iz Sarajeva, administratorka iz Metalke, drugače po rodu Srbkinja, zna madžarsko, kar nam na madžarski meji pride vsem prav, in absolvent pedagoške akademije Joža iz Ljubljane, katerega smo kmalu prekrstili v Belmonda, saj se je na celem potovanju izkazal kot neumorni strelec Amorjevih puščic — katere so zadele cilj. Nervoza narašča, bližamo se madžarski meji. Vsi napeti pričakujemo, kaj bo. Pregled in kontrola naših carinikov, s strahom pričakujemo še madžarske. Anica jo ureže po madžarsko in vse teče, seveda s skrito zalogo strahu in povečanim srčnim utripom, v redu. Vsakemu posebej natančno pregledajo potni list, odtisnejo tranzitni »blagoslov« in nemalo si oddahnemo, ko se možje z lesenimi omaricami za žige odpravijo naprej. Napetost poleže, namestimo se kar se da udobno v madžarskem kupeju, kjer je točno napisana teža, višina in širina prtljage.

Zaspani, radovedni izstopimo zjutraj ob 5. uri na eno izmed budimpeštanskih železniških postaj, kjer kar mrgoli zelenih uniform ruskih vojakov, kar deluje na nas nekoliko tesnobno.

(se nadaljuje)
Mirko Kunšič

Obvestilo

Občinski komite ZMS Jesenice prireja v sodelovanju s podjetjem GORENJKA v naslednjem tednu tekmovanje v malem golfu na Jesenicah. Prijavi se lahko vsak mladinec do 27. leta starosti. Prijavite se lahko do sobote, 7. junija na občinskem komiteju ZMS Jesenice. Tekmovanje je organizirano v počastitev 50-letnice SKOJ in sindikatov. Udeležite se tekmovanja v čim večjem številu. Vabljeni!

V Begunjah so že pred časom ustanovili klub ljubiteljev hokeja

Vedno več...

(nadalj. s 1. str.)

uporabno napravo za oblikovanje, navijanje in izoliranje tuljav večjih elektromotorjev. Z njegovo vzorno in brezhibno napravo je dosežena točna in enaka izdelava elektromotorskih tuljav in njihova brezhibna izolacija v najkrajšem času, kar je izredno velikega pomena za cenejšo in hitrejšo ter natančno popravilo večjih elektromotorjev. S to izvedbo je Vinko ZORMAN pocenil in pospešil popravilo elektromotorjev. Dosedanji roki popravil v naših delavnicah ali drugih podjetjih so zelo obremenjevali ta popravila. Člani odbora so večkratnemu novatorju in racionalizatorju priznali enkratno odškodnino v višini 800 N din.

Energetiki, ki se ukvarjajo v železarni z merilno tehniko so se pri svojem delu redno dnevno v vseh obratih srečevali z velikimi, skoraj nepremostljivimi težavami. Treba je bilo v inozemstvu nabaviti precizne instrumente za kontroliranje merilnih instrumentov kontrolnih termoelementov, infra rot pirometrov in Hg termometrov za merjenje temperatur v območju od 20 do 700° C, katerih se v naši železarni vedno več uporablja na številnih delovnih mestih. Stroški za nabavo take naprave so zelo presegaali naše zmogljivosti in razpoložljiva devizna sredstva. Zato sta se strokovnjaka za merilno tehniko Igor LOGAR in Matevž KEMPERLE odločila, da sama doma izdelata ceneno, toda čimbolj popolno merilno napravo, kar jima je tudi v največji meri uspelo. Avtorjema je bila priznana enkratna skupna spodbudna odškodnina v višini 500 N din.

Orodni ključavničar Janez RAZEN iz orodjarne strojnih delavnic Jesenice je pri popravilu škarij za rezanje žice uvedel koristno in ceneno novost. Čeljusti posameznih škarij je opremil s T ali U utorom, v katerega je namestil ustrezni kvalitetni BRW2 material, ki popolnoma v vsakem pogledu ustreza za striženje vseh mogočih kvalitet žice. S to odlično izboljšavo št. 1844 je omogočeno v najkrajšem času popraviti kakršne koli izrabljene ali pokvarjene škarije in zamejnati rezine, ki se lahko delajo po potrebi na zalogo. Žičarji v predelovalnih obratih so z novim, lažjim, hitrejšim in cenejšim popravilom škarij zelo zadovoljni. Člani odbora za izume in racionalizacije so prizadevnemu orodjarju priznali enkratno odškodnino v višini 500 N din.

Organi samoupravljanja, tehnično-proizvodni in ekonomski sektor se vsem prizadevnim in uspešnim novatorjem iskreno zahvaljujejo za njihov delovni in ustvarjalni polet. Čestitajo jim k doseženim uspehom in priznanim ter izplačanim odškodninam, ki naj bodo njim, kakor tudi vsem ostalim proizvajalcem in vzdrževalcem spodbuda še za nadaljnja prizadevanja za izboljšanje obratovanja.

Varčevanje z materiali na vsakem delovnem mestu

(nadalj. s 1. str.)

predvideval plan za tromesečje in če bi delali s takim elanom naprej, bi zanesljivo uresničili plan 350.000 ton. V mesecu aprilu pa je prišlo do stagnacije zaradi že znanih dogodkov v martinarni, razen tega pa tudi zaradi poslabšanja vložnega materiala (zelo slabo, drobno odpadno železo) in zaradi vse večjega pomanjkanja delavcev. Čeprav se je opazilo, da je bila tudi volja do dela zmanjšana, ni bil to glavni vzrok za stagnacijo.

K vsemu temu se v zadnjem času pridružujejo še letni dopusti, zelo povečane bolezenske odsotnosti in vsak dan večja vročina. Vse to je vplivalo na slabše proizvodne rezultate in iz teh razlogov smo v drugi polovici maja prešli tudi na obratovanje s štirimi pečmi. Rezultati obratovanja s štirimi pečmi nam sicer kažejo, da se je proizvodnost na peč na dan povečala, vendar ne toliko, da bi v celoti nadoknadili peto peč, oziroma da bi bili z rezultati zadovoljni. Že pri petih pečeh smo postavljali zahtevo tri in pol šarže na dan na peč, kar pa smo dosegli samo v mesecu marcu. Pri obratovanju s štirimi pečmi bi morali doseči 3,75 šarže na dan na peč, kar pri sedanjih zastarelih pečeh ni dosegljivo. Sedaj dosegamo tri in pol šarže na dan na peč, upamo pa, da bomo ta dosežek izboljšali, čim bo končan remont na pečih N in H. Kljub temu pa letni plan 350 tisoč ton pri obratovanju s štirimi pečmi ni dosegljiv. Glede na zelo dober uspeh v prvem tromesečju in z dobrim delom bo realizacija 92 do 93% v odnosu na letni plan. Ta količina pa je z obratovanjem štirih peč in ob zastarelih napravah tudi uspeh. Delovni kolektiv martinarne želi in je voljan doseči ta rezultat, vendar jim precej volje jemlje ravno to,

da z zastarelimi napravami ne morejo doseči to, kar bi želeli. Pri ocenjevanju proizvodnih rezultatov proizvodnje v martinarni je potrebno prav gotovo upoštevati to, da je martinarna kot osrednji obrat naše Železarne zelo zastarela in da je za vsako tono proizvedenega jekla v njej potrebno mnogo več napora in znoja, kakor v katerikoli moderno urejeni jeklarni. Za vsako tono jekla je potrebno ogromno truda, česar je tudi kolektiv navajen in na to pripravljen tudi v bodoče, ker je končno to vprašanje tudi vprašanje naše eksistence, ker danes ni več tako enostavno iskati kruh drugje.

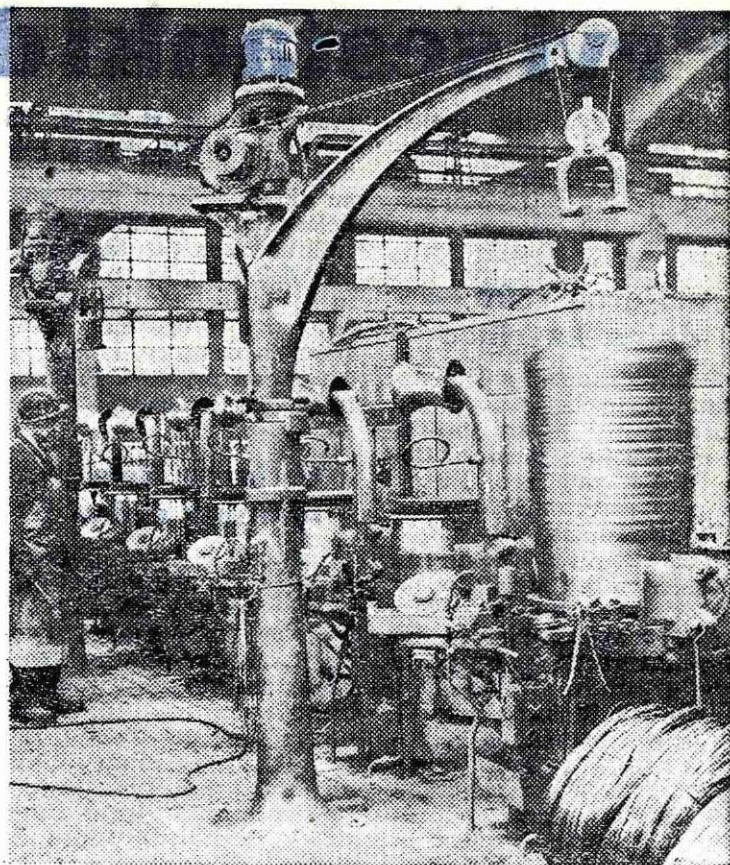
VPRAŠANJE: Osnovno težišče vašega sanacijskega programa je dosledno uresničevanje, oziroma borba za realizacijo plana, tako v pogledu količine in kvalitete, kakor v pogledu režijskih oz. proizvodnih stroškov. V pogledu porabe goriv nam podatki kažejo, da ste v letšnjem letu precej nad planirano porabo. Kje so vzroki za to in kakšne napore predvidevate v tej smeri in kako nasploh uresničujete sanacijski program?

ODGOVOR: Uresničevanje sanacijskega programa je vsekakor neizogibna nuja in v tem vidim tudi našo rešitev, ki mora biti izražena v prizadevanju vsakega posameznika za čim večjo proizvodnjo in za čim manjše proizvodne stroške. Proizvodni stroški nastajajo prav na vsakem delovnem mestu in zato se tudi na vsakem delovnem mestu lahko nekaj prihrani. Skozi roke delavcev oziroma članov delovnega kolektiva se pretakajo velike količine dragocenih in dragih materialov in ravno zato lahko vsakdo s pravišnim odnosom do dela in do materialov na vsakem delovnem mestu marsikaj prihrani. Torej naše prvo načelo je varčevanje z materiali na vsakem delovnem

mestu. Naj navedem samo en primer! V našem tehnološkem postopku uporabljamo tudi aluminij vlit v kose v obliki zvezdic s približno težo en kilogram, oziroma po vrednosti okrog 800 S din. Tisti, ki razumno živi in dela v kolektivu, ve, da ni vseeno, ali nekaj teh aluminijevih zvezdic prihrani, ali jih brezvestno uniči. Na primer deset uničenih zvezdic na dan, kar se tudi dogaja, predstavlja ob mesecu in letu velik znesek. Isto se dogaja z dragoceno opeko in drugimi materiali. Delavec z razvito delovno kulturo ve, da z varčevanjem pri materialih lahko ogromno koristi delovnemu kolektivu in obratno brezvesten in nerazsoden delavec lahko tudi naredi z malomarnim odnosom do materialov ogromno škodo, ki se je sam niti ne zaveda.

Drugo naše načelo je: maksimalen izkoristek peči. Popravilo ene SM peči nas npr. stane od 50 do 80 milijonov S dinarjev in če računamo vzdržnost ene peči poprečno 350 šarž, potem odpade okrog 200.000 S din stroškov popravil peči na eno šaržo. Ravno zato ni vseeno, kako izkoristimo posamezno peč. Dokler peč kolikor toliko ekonomsko izkorišča gorivo in čas, nam vsaka nadaljnja šarža prinese določen prihranek. Res pa je, da z vzdržnostjo naših peči ne moremo biti zadovoljni. Naše peči vzdržijo premalo. Vzrok za to je predvsem v zastareli konstrukciji, v slabem ognjevzdržnem materialu in seveda v forsirani proizvodnji s kisikom. Kisik je namreč na eni strani velik pripomoček pri doseganju večje proizvodnje, na drugi strani pa zelo kvarno vpliva na vzdržnost peči.

Za bolj ekonomično proizvodnjo bi bila nujna rekonstrukcija peči, oziroma zamenjava sedanjih peči z modernjšimi in ekonomičnejšimi agregati. V zvezi s tem pa se pojavijo tako kompleks-

Žičarna

ni problemi, da trenutno na tako splošno rekonstrukcijo martinarne ne smemo niti pomisliti.

Naša edina izbira med možnostmi za znižanje proizvodnih stroškov je v maksimalnem izkoriščanju proizvodnega časa, v dvigu proizvodnosti na uro in v varčevanju z materiali na slehernem delovnem mestu. S tem, da skrajšamo šaržne čase, lahko zmanjšamo tudi porabo goriva na planirano količino in razumljivo s tem prihranimo precej milijonov na leto oziroma pocenimo proizvodnjo. Velika slabost SM peči je namreč tudi ta, da trošijo gorivo tudi takrat, ko ne proizvajajo, ker morajo biti stalno ogrevane. Dokaz za to, da se lahko poraba goriva približa planirani višini oz. normalni porabi, je ravno obratovanje s štirimi pečmi, ko smo se z dvigom proizvodnje približali planirani porabi goriva. To je okrog 137 kg mazuta na tono jekla. Na primer v marcu, ko smo imeli zelo visoko proizvodnjo, smo bili s porabo goriva tudi zelo blizu planirani količini (140 kg na tono jekla) pri obratovanju s petimi pečmi. S tem hočem poudariti, da je zmanjšanje porabe goriva samo v dvigu proizvodnje na posamezni peči oziroma v skrajšanju šaržnih časov.

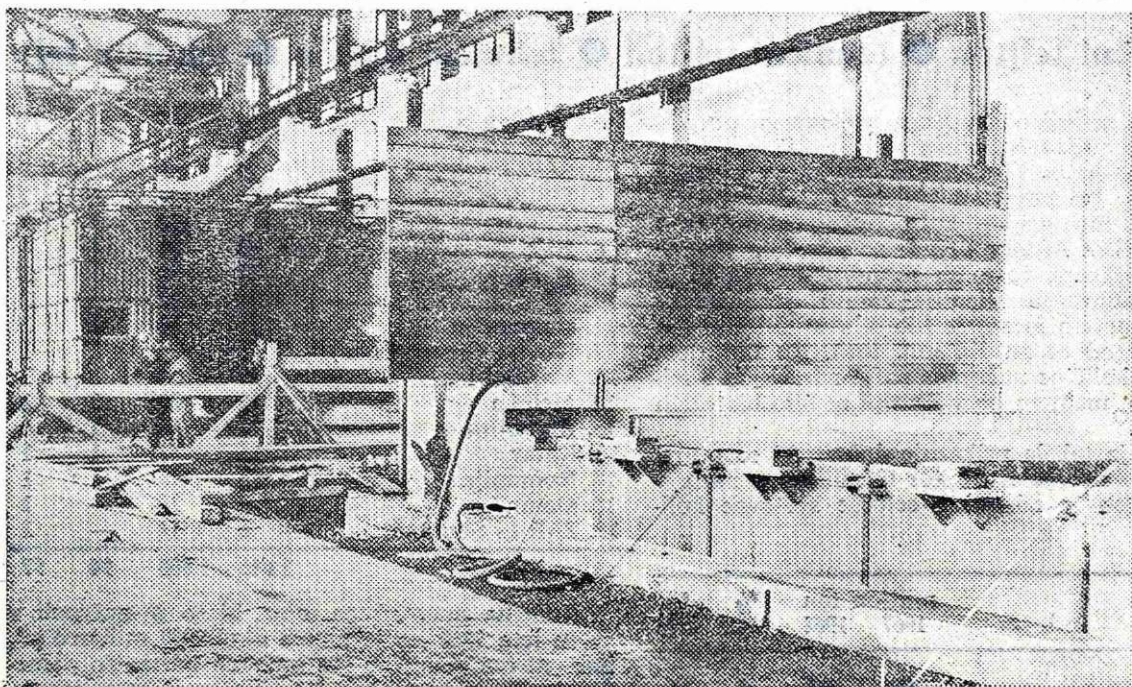
Večjo ekonomičnost imamo namen doseči tudi z namestitvijo kisikove kopje na katero od peči. Na primer na sedmi peči brez kopja traja šarža približno šest do osem ur, medtem ko bi najkrajša šarža s kopjam trajala le štiri ure in pol. Ob tem pa je važno tudi to, da večje stroške za kisik v celoti pokrije prihranek na šaržnem času oziroma je le-ta še celo večji.

Velike težave pri nas nam dela tudi priprava vložnega materiala, ki ravno zaradi pomanjkanja prostorov ni enostavna. Iz teh razlogov se

porazgubijo tudi ogromne količine materialov. Na haldni imamo npr. oddelek, ki ima nalogo pobirati odpadno železo, ki gre iz jeklarn. Le-ta v glavnem pobira večje kose, medtem ko se množica drobnih, manjših delov porazgubi. Hočem poudariti, da tako, kakor je varčevanje nujno pri vseh materialih, je potrebno varčevanje tudi pri odpadnem železu. Med žlindro in pobirki v livni jami, kar odvažamo na haldo, so še ogromne količine železa, ki ga danes zavržemo in ki bi se moral nujno vračati nazaj v jeklarno. Da to dosežemo, ne bi bila potrebna velika investicija, rabimo le močnejši drobilec in magnetni separator. Ravno sedaj, ko urejamo haldo, je to aktualno vprašanje in naj bi se ta oddelek za zbiranje odpadnega železa tudi uredil. Ta oddelek bo vedno živ in aktualen tudi za električne peči. Torej večjo ekonomičnost bomo dosegli le z varčevanjem z vsemi materiali, ki jih rabimo v jeklarni.

Železarski globus

ZAHOĐNA NEMCIJA. V bližnji bodočnosti se bodo verjetno združile tri zahodnonemške železarske družbe: Klöckner, Ilseder in Salzgitter. Ime skupne družbe bo »Nordstahl A. G.« in njene železarne bodo imele letno proizvodno zmogljivost 6,6 milijona ton surovega jekla. Posebna prednost tega združenega podjetja bo nova Klöcknerjeva železarna v Bremenu, ki lahko dobiva železovo rudo iz prekomorskih dežel saj ima na razpolago moderno pristanišče z vsemi potrebnimi napravami za razkladanje velikih ladij.

Nove lužilne banje v lužilnici

Prvi sestanki delovnih skupin Železarski globus

Med tednom smo prejeli prva poročila o sestankih delovnih skupin, izvedenih po konstituiranju novoizvoljenih samoupravnih organov.

Valjarna 1300 — dnina Lavrinec

Delovna skupina dne Lavrinec je imela sestanek 22. maja, največ pa so govorili o medsebojnih odnosih. Obratovodja valjarne 1300 je najprej spregovoril o vlogi, delovne skupine, nato pa je sledila razprava o problemih s katerimi se srečujejo na njihovi dnini. V zvezi s tem so bili omenjeni zastoji zaradi zloma valjev, največ pa je bilo govora o odnosu med delovodjem in delavci na dnini. Delavci menijo, da bi moral delovodja večkrat ostreje ukrepati, sami pa so obljubili, da bodo v prihodnje delali bolj složno, s čemer bi prispevali k izboljšanju medsebojnih odnosov. Delavci se

prav tako ne strinjajo, da delovodja fizično dela in menijo, da bi moral z odločnimi ukrepi reševati probleme. Delovodja je pojasnil, da je večkrat treba pomagati mladim delavcem, ki so v obratu še novinci ter jih poučiti ko je na progi tudi nekaj starejših delavcev, ki jim je o varnosti pri delu. Prav tako je treba tudi pomagati.

Valjarna Bela — bluming dnina I

Sestanek delovne skupine je bil 20. maja, razpravljali pa so o osebnih dohodkih ter o izplenu. Kar zadeva izplene, je inž. Črv delavcem problematiko obrazložil zelo nazorno z diagrami. Zadovoljni so z izpleni pri blumih, kar pa ne velja za brame. Rečeno je bilo tudi, da je vzroke za slabši izplen treba iskati tudi v jeklarni. Ob koncu sestanka so obravnavali še probleme v zvezi s štiriizmen-

skim delom in med drugim omenjali žerjav v hali 3, ki ima precej zastojev.

Valjarna Bela — dnina II in III

21. in 24. maja so imeli v valjarni Bela sestanek delovnih skupin na II. in III. dnini. Problematika, ki so jo obravnavali na obeh sestankih, je bila skoraj povsem enaka.

O vzrokih nizke proizvodnje je na sestanku II. dnine govoril inž. Perne. Menil je, da bo treba v prihodnjih dneh nadoknaditi izgubljeno, da bi lahko dosegli proizvodnjo, kakršna je bila v aprilu. Tudi na tem sestanku je bil ugotovljen slabši izplen pri angotih v primerjavi z aprilom. Delavci so predlagali, da bi morali na škarjah čimprej uvesti kontroliranje rezanja. Prav tako pa je treba določiti ljudi, ki bodo pri pečeh, ker bi morali v nasprotnem primeru delati po 12 ur.

Na sestanku delovne skupine na III. dnini je o problematiki celotne železarne govoril inž. Črv in povedal, da je zlasti težavno stanje v valjarni 2400, ki ji primanjkuje vložka; po drugi strani pa je v skladišču valjarne Bela precej jekla, ki ga zaradi manjše proizvodnje na blumingu ne morejo izvaljati. Proizvodnja je manjša za 5 odstotkov, največ težav pa imajo pri izpolnjevanju proizvodnega načrta pri trakovih in sicer zaradi zastojev, ki jih povzročajo mehanske in elektro okvare v valjarni trakov. Omenjeno je bilo še nagrajevanje, ki ga bodo izvedli po ceniku, ki ga je predlagal sektor za ekonomiko, lestvica nagrajevanja pa je progresivna in regresivna.

Žebljarna — zavijalnica

Dne 16. maja je imela sestanek tudi delovna skupina v zavijalnici. Vodja skupine Davorin Mikula, je zbranim delavcem povedal nekaj besed o poteku konstituantne seje sveta DE predelovalni obrati. Povedal je tudi, da je obrat žebljarna razdeljen na štiri delovne skupine, tako da ima zavijalnica delovno skupino, ki šteje 30 ljudi.

Ker je v tistem času primanjkovalo žičnikov za embaliranje, so nekaj delavcev razporedili začasno v GEŽ, šamotarno in transportno vzdrževanje. Tov. Mikula bo v prihodnjih dneh sklical drugi sestanek, na katerem bodo obravnavali problematiko nagrajevanja.

Op. ur.: Ker bi radi v našem časopisu sledili delu posameznih delovnih skupin v Železarni, prosimo njihove vodje in zapisničarje, da nam po en izvod zapisnikov s teh sestankov dostavijo, mi pa bomo bralcem Železarnja posredovali kratke povzetke. Tako bomo tudi mi prispevali svoj delež k boljši obveščenosti članov kolektiva o problemih samoupravljanja v Železarni.

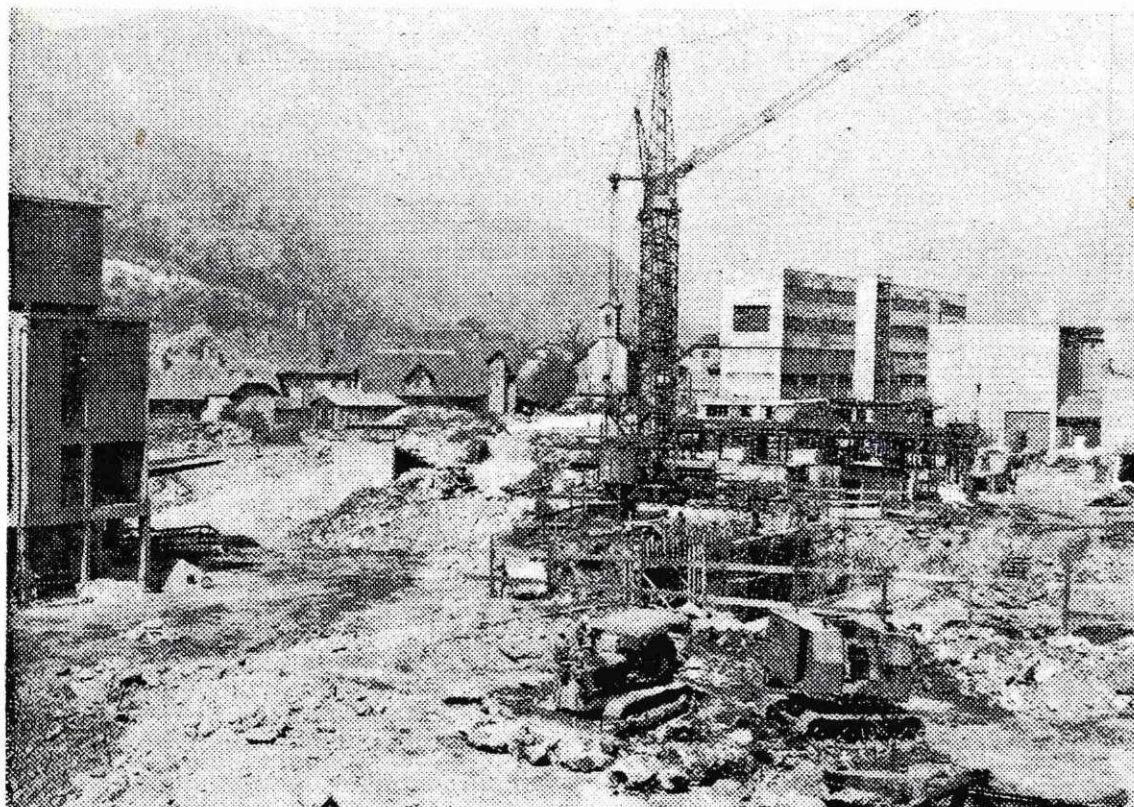
AVSTRIJA: Avstrijska železarska družba VÖEST se vedno bolj uveljavlja tudi v prekomorskih deželah. Pred kratkim je dobila naročilo za dobavo 4.200 ton debele pločevine v srednjeameriško državo Honduras. Iz te pločevine, znane kvalitete »Aldur« bodo zgradili visokotlačni cevovod za novo hidrocentralo, ki jo sedaj gradijo.

INDONEZIJA: Približno 80 kilometrov zahodno od glavnega mesta Djakarta so pred leti pričeli s pomočjo Sovjetske zveze graditi novo železarno, ki bi naj imela letno proizvodno zmogljivost 100 tisoč ton surovega jekla. Pred leti so iz znanih političnih razlogov gradnjo ter železarne ustavili. Sedaj pa so z gradnjo ponovno pričeli in sicer jo izvaja železarska družba iz ZDA Granite Steel Inter. Corp. Računajo, da bodo lahko kasneje zmogljivost te železarne povečali na 600 tisoč ton surovega jekla letno.

KANADA: Kanadska železarska družba Stelco bo povečala proizvodnjo zmogljivost svoje železarne Hilton Works od sedanjih 4,5 na 6,0 milijona ton. V ta namen bodo zgradili tri 120 t LD konvertorje in novo bluming valjarno z letno zmogljivostjo 3 milijone ton.

SOVJETSKA ZVEZA: Iz zahodne Sibirije bodo napeljali v evropski del Sovjetske zveze 2.400 km dolg plinovod za transportiranje zemeljskega plina. Premer plinovoda bo 2,5 m in bodo v ta namen uporabili spirarno električno varjene cevi, ki jih bodo proizvajali v železarni Novomoskovsk.

VELIKA BRITANIJA: Britanska železarska družba je v svoji železarni v Port Talbotu zgradila novo kisikovo jeklarno z dvema 300 otnskima LD konvertorjima. Pričela bo obratovati že letos. Istočasno bo predano v obratovanje tudi novo pristanišče, ki bo lahko sprejemalo ladje za prevoz železove rude z no silnostjo do 100.000 ton.

Objekti nove aglomeracije, so povsem spremenili podobo Hrenovice in Stare Save

● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton

Nafta v letu 1968

Količina načrpane nafte v svetu je v letu 1968 narasla na 1916 milijonov ton. To je za 159 milijonov ton ali 9,2 % več kot v letu 1967. Poprečno letno povečanje načrpane nafte je bilo od leta 1960 do 1968 za 7,5 %.

Iz spodnje tabele je razvidna količina črpanja glede na posamezne predele sveta. Prva kolona navaja absolutno količino v milijonih ton in druga v odstotkih z ozirom na celoten svet.

Predel sveta	milijon ton	%	%
	1967	1968	1967 1968
severna in južna Amerika	733	760	42 40
Bližnji vzhod (s SZ in ZAR)	795	881	45 46
Afrika (brez ZAR)	144	182	8 9
Daljnji vzhod	48	56	3 3
Evropa (brez SZ)	37	37	2 2
Skupaj	1.757	1.916	100 100

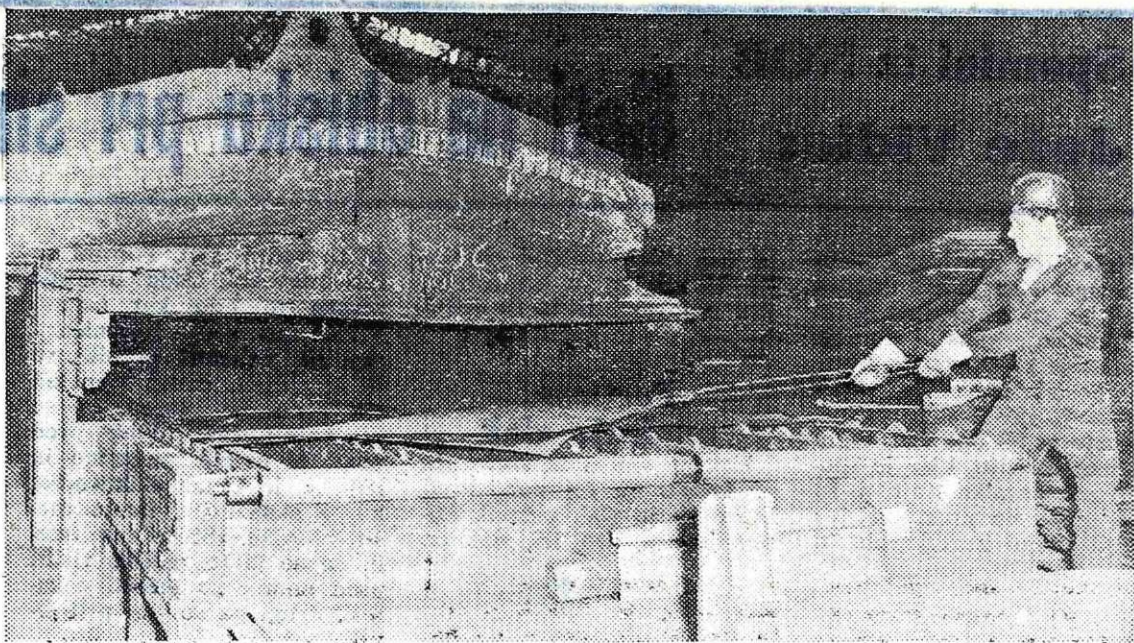
Več kot polovico skupnega svetovnega povečanja gre na račun Bližnjega vzhoda (87 mil. ton). Pri tem je najbolj udeležena Sovjetska zveza z 22 mil. ton. Pri povečani količini na ameriški celine (27 mil. ton) gre več kot polovico (16 mil. ton) na račun ZDA. Afriške države so povečale skupne količine načrpane nafte za 37 milijonov ton in to kljub nazadovanju Nigerije zaradi državljanske vojne. Na prvem mestu je Libija s 40 milijoni ton povečanja (od 84 na 124 mil. ton). Na Daljnem vzhodu so količine načrpane nafte narasle za 8 milijonov ton, medtem ko v Evropi ni bilo bistvenih sprememb.

Naslednja tabela prikazuje države, ki so v preteklem letu načrpale več kot 10 milijonov nafte v milijonih ton in odstotkih celotne svetovne količine.

država	milijon ton	%	%
	1967	1968	1967 1968
1. ZDA	434	450	25 24
2. Sovjetska zveza	288	310	16 16

3. Venezuela	184	187	11 10
4. Iran	129	142	7 7
5. Saudska Arabija	129	140	7 7
6. Libija	84	124	4 7
7. Kuvait	115	120	7 7
8. Irak	60	74	4 4
9. Kanada	47	50	3 3
10. Alžirija	38	42	2 2
11. Indonezija	25	30	2 2
12. Kuvait (nevtr. cona)	23	24	1 1
13. Abu Dabi	18	24	1 1
14. Mehika	19	20	1 1
15. Argentina	16	18	1 1
16. Katar	15	17	1 1
17. Romunija	13	13	1 1
18. Oman	3	12	— 1
19. ZAR (s Sinajem)	6	11	— 1
skupaj	1.646	1.808	94 97

Količina zemeljskega plina, ki so ga načrpali v svetu leta 1968, se je gibala okoli 900 milijard m³, kar ustreza približno 900 mil. ton nafte. To pomeni, da so v preteklem letu načrpali zemeljskega plina in nafte, izraženo kot nafta skupno 2,8 mili-

Delavec pri normalizirni peči v valjarni 1300

Žebjarji v Karlovcu in Bihaču

V petek, 30. maja je odšlo na študijski obisk v ŽE-CE Karlovac in železarno Bihač 24 žebjarjev.

Že ob 15. uri smo se zbrali na parkirnem prostoru pred železarno ter odšli na dolgo pot proti Karlovcu. Po krajših vmesnih postankih v Novem mestu in Metliki smo okoli 20. ure zvečer prispeli pred tovarno ŽE-CE Karlovac. Tu nas je pričakal komercialni direktor in obratovodja in nas takoj odpeljala v tovarniško menzo na okrepčilo. Presenetila nas je cena malice — 120 S din na osebo in to: solata, pol klobase in kokta. Po okrepčilu smo odšli na ogled tovarne. Tu predvsem izdelujejo žeblice in ključavnice. Najbolj nas je zanimalo delo v žebeljarni in tu smo se tudi najdlje zadržali. Žebeljarna sama ni velika, toda izdelujejo zelo kvalitetne žeblice, predvsem manjše dimenzije. Stroji so novi in stari. Delo v tem obratu je zelo mehanizirano. Stroje opravljajo žebjarji s svojimi pomočniki. Zico jim dovažajo viličar prav k strojem in jim jo dodajajo na odvijalni boben. Žeblice od stroja padajo v silose, ki so pod stroji, od tu pa jih z žerjavom pre-

nesejo na tehtnico in od tu v čistilne bobne, ki so dvignjeni več kot dva metra od tal. Ko so žeblice očiščeni jih stresejo zopet v silose in potem z žerjavom prenesejo v zavijalnico, kjer jih nato embalirajo po dimenzijah in teži. Iz zavijalnice žeblice odpeljejo v skladišče, kjer čakajo na odpravo. Od čistilnih bobnov vodijo cevi na prosto, kjer stoji silos in tam se nabira žaganje in krilca od žičnikov. Od tu odvažajo s kamioni odpadlo žaganje in krilca nekemu lovskemu društvu v Zagreb.

Ogledali smo si tudi delavnico, kjer vlivajo aluminijaste ključke. Od tu smo odšli v obrat, kjer izdelujejo ključavnice. V spodnjih prostorih se oblikujejo različni deli ključavnic, v vrhnjih pa se ključavnice ročno montirajo in pakirajo. Obisk tovarne smo zaključili okoli 22. ure. Žebjarji smo presenečeni nad delom v obratih. Povsod se delajo dobri izdelki in skoraj brez fizičnega napora. Delo je mehanizirano in sprašujemo se, kdaj bo tudi v našem obratu prišel čas, ko bo fizično delo zamenjalo mehansko.

Ko smo se poslovili od direktorja in prijaznih spremljevalcev smo odšli k zaslužnemu počitku.

V soboto, 31. maja zjutraj smo odšli proti 90 km oddaljenemu Bihaču v SR Bosno. V Bihač smo prispeli okoli 9. ure. Pred tovarno nas je čakal tehnični direktor in nas vodil skozi obrate.

Najprej smo si ogledali oddelek za izdelavo žičnih ograj, nato pa še žebeljarno. Tudi tu je delo žebjarjev zelo olajšano. Fizičnega, težkega dela tudi tu ni. Opaziti pa je bilo sledeče: Ker nimajo silosov, ali pa zelo malo, letijo žeblice po tleh okoli strojev. Sami stroji so precej dvignjeni od tal in po mišljenju naših žebjarjev je takšne stroje težko urejati. Stroji so v veliki in v večini novi, dobili pa so jih iz Alipašinega mosta pri Zenici. Po končanem ogledu omenjenih obratov nas je tehnični direktor povabil v sejno dvorano in tu je po uvodnih pozdravnih besedah dal nekaj podatkov o sami tovarni. Izvedeli smo, da tovarna dela šele nekaj mesecev, dočim je bila prej v poizkusnem obratovanju. Zaposlenih je okoli 250 ljudi, od tega le eno dekle v proizvodnji, štiri pa v administraciji. Poprečna starost delavcev je 26 let in pol. Govorili je tudi o obratovanju žebeljarn. Norme so precej nižje kot v naši železarni, v obratu kjer izdelujejo žične ograje, pa norme še niso postavljene, ker vsi stroji še ne delajo, ostali pa so še v poizkusnem obratovanju. Vse investicije bodo vlagali predvsem v izdelovanje žične ograje. Delavci zaslužijo od 700—850 N din mesečno plus 3 ND bonov za malico na dan. Delajo na štiri izmene.

Predsednika mladinske organizacije železarne Jesenice in tovarne Bihač sta izmenjala svoje izkušnje, probleme in načrte. Predlagano je in zaželeno obojestransko, da bi se mladi po možnosti enkrat letno sestali in se posvetili delu mladinske organizacije, seveda če bo to v okviru finančnih možnosti.

Ko se majejo tla

(VARNOSTNI UKREPI V PRIMERU NARAVNIH NESREČ)

4

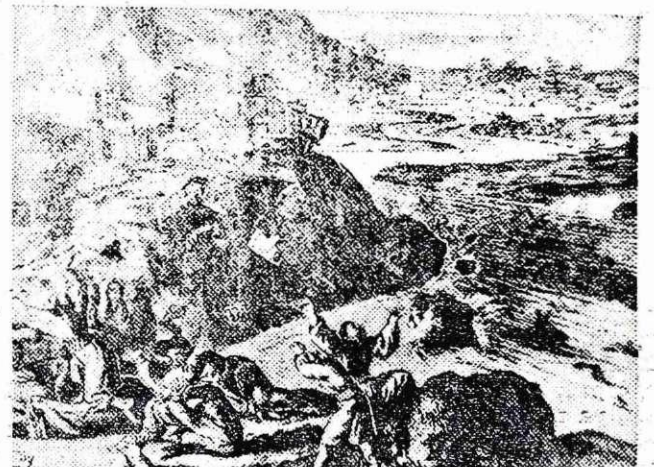
Tudi vulkanski izbruhi (erupcije) so pogosto vzrok tektonskih potresov. Pri tektonskih potresih nastanejo na zemeljski površini razpoke dolge več sto kilometrov ter široke več metrov. Tako je v Kaliforniji ob potresu leta 1906 nastala razpoka dolga 450 km in široka 7 m. Ob potresu v Mongoliji leta 1905 je nastala razpoka dolga 300 km in široka 20 m.

Vulkanske potrese povzročajo različni procesi v notranjosti vulkana, nenazadnje izbruh lave proti žrelu vulkana. Vulkanski potresi so omejeni predvsem na vulkansko delovanje.

Poleg udornih, vulkanskih in tektonskih potresov poznamo še podmorske potrese.

Najhujši potres v zgodovini leta 1563

Če si približe pogledamo potrese skozi zgodovino dobimo porazne številke. Torej najhujši potres vseh časov je bil leta 1563 v japonskem mestu Sensi, število žrtev tega potresa je presegalo število 180.000 žrtev. Potres v Jedu (današnji Tokio) leta 1650 je zahteval 130.000 žrtev.

Potres v Jedu (Tokio) na Japonskem leta 1650 (bakrorez)

Slika potresa v Nemčiji iz leta 1550.

Leta 1923 je potres porušil japonsko mesto Jokohama in velik del Tokia, žrtev je bilo 142.000 mrtvih in ranjenih 113.000 ljudi. Zaradi potresa so zelo trpehi leta 1755 — Lizbona, leta 1906 — San Francisco ter leta 1908 — Messina.

Za izražanje intenzitete (jakosti) potresa uporabljamo Mercalli-Cancani-Siebergovo lestvico z območjem stopinj od I—XII (torej MCS I—XII°). Stopnjo sproščene potresne energije pa oddajamo v ergih.

Predno preidemo na značilnosti vulkanskih ter podmorskih potresov si oglejmo značilnosti katastrofalnega tektonskega potresa v Skopju 26. junija 1963.

Posledice potresa so bile katastrofalne. Pretežni del Skopja so potresni sunki porušili ali težko poškodovali. Prebivalstvo pa je utrpelo okoli 1070 mrtvih ter več tisoč ranjenih. Makroseizmični podatki so izkazovali stopnjo jakosti IX° po MCS lestvici. Lega makroseizmičnega epicentra: 41° 59' severno, 21° 26' vzhodno, blizu središča mesta. Žariščna globina (hipocenter) je bila 5 km globoko. Zaradi majhne globine hipocentra so bile posledice potresa izredno hude. Energija, ki se je ob potresu sprostila je enaka 10¹¹ ergov. Področje z največjo škodo je obsegal osrednji del mesta Skopje. Pomembnejši naknadni potresi (aftershocks) so sledili skozi vso drugo polovico 1. 1963 in prvo polovico 1. 1964.

● tehnični feljton ● tehnični feljton ●

jarde ton. Dokazane uporabne zaloge zemeljskega plina cenijo danes na okoli 23 bilijonov m³. Od tega 8 bilijonov m³ v ZDA, 6 bilijonov kubičnih metrov v socialističnih državah, 5 bilijonov m³ v Zahodni Evropi in 4 bilijone m³ v severni Afriki. Po ocenah pa zaloge cenijo še v mnogo večjih količinah. Tako samo v Sovjetski zvezi 70 bilijonov m³.

Za konec še nekaj zanimivih števil, povezanih s črpanjem nafte v različnih obdobjih.

Leta		milj. ton
1859	pričetek industrij, črpanja	
1900	načrpana količina	20
1920		100
1930		200
1940		300
1950		500
1960		1.000
1965		1.500
1969		2.000

K.

Elza Cegnar je postala kr-
rodajalka v zahvalo, ker se ji
je sin vrnil živ in zdrav iz
vojen vihre.

Materina ljubezen ne pozna
meja; pred njo se rušijo vse
ovire, ki jih postavlja na-
silje in nasprotja med ljudmi.
Elza je v minuli vojni 11 ur
taval po hribih, dokler kon-
čno ni srečala sina, ki je bil
pri tehniki slavne 14. divizije
na Štajerskem. Od tistih dni
bo kmalu minilo 25 let. To
je dolga doba za naše kratko
življenje, a spomini so še
vedno sveži in živi.

Bilo je pred 25. leti. Elza
Cegnar je prek kurirske zve-
ze dobila od sina pismo, v
katerem jo točno obvešča, kje
ga lahko obišče. Naj pride v
Prebold, ji je pisal sin, tam
pa naj se oglasi pri ljudeh,
ki jih je v pismu imenoval
sorodnike. Elza je napolnila
nahrbtnik in še dve večji
torbi ter na Jesenicah vstopi-
la na vlak.

Vlak je počasi drdral proti
Ljubljani, Elza pa se je zasa-
njano spominjala svoje mla-
dosti in prvega srečanja s
partizani. Njeno pokolenje
izvira iz Šent Jakoba v Rožu
na Koroškem. Starši so se
pred vojno preselili v Križe
pri Trzinu.

Ko se je 1927. leta poroči-
la, se je Elza za stalno nase-
lila na Jesenicah. Štirideset
let je sodelovala pri pevskem
zboru, deset let je nastopala
kot pevka pri jeseniških folk-
loristih, skratka, bila je zelo
aktivna na kulturnem področ-
ju, čeprav je bilo doma dosti
dela, pa mož in otroci.

Srečanje s partizani

Med vojno je Elza stanova-
la za progo v hiši, kjer biva
tudi Jože Čop, znani veteran
naših gora. Moralo je biti ju-
nija ali julija, ko sta se z
Mirce spustila do hiš Mirko
Frankič in Jože Šavli. Bila
sta oborožena s puškama.
Frankič in Šavli sta potrkala
na vrata družine Cegnar in
Elza je takoj pred njiju po-
stavila vse kar je bilo v
shrambi. Frankič je pripove-
doval, kako so ga skušali
Nemci aretirati, a je imel
srečo in se umaknil v okrilje
gozdov. Zgovorili so se, da

bo Cegnarjeva družina vsak
drugi dan prinašala na dolo-
čen kraj v gozd hrano za bor-
ce. Elza je namreč doma de-
lala dežnike, zato so k njej
prihajali tudi kmetje, ki so
včasih za uslugo plačali s
poljskimi pridelki, oziroma
hrano. Takrat še niso slutili,
da bo Frankič čez dve leti
srečal na Dolenjskem Cegnar-
jevega fanta in, da ga bo od-
peljal v partizane.

Elzini starši so se pred
vojno preselili na Gorenjsko,
ker niso trpeli močnega po-
tujčevanja na Koroškem.
Elza je slutila, da bi lahko
Nemci to zvedeli, pa bi sina,
ko dopolnil 17 let, poklicali
k vojakom, ali pa jih bodo
kot zavedne Slovence izselili.
Materinski čut ji je narekoval
in ji kot škrt v ušesu šepet-
tal, naj sina nikjer ne prijavl-
ja. Nemci so takoj ob okupaciji
ukazali, da se opravi splošni
popis prebivalcev, da bodo v
vseh hišah na vidnem mestu
seznami ljudi, ki stanujejo v
tej ali oni hiši. Elza sina ni-
kjer ni prijavila. Nemci sploh
niso vedeli, da ima sina, so-
sedje, znanci in prijatelji pa
niso vedeli, da sin ni prijav-
ljen. Varno pa kljub temu ni
bilo na Jesenicah.

Beg v Ljubljano

Že pred vojno se je Elza
na Ježici pri Ljubljani
spoznala s Kregarjevo dru-
žino. Kregarjevi so bili
kmetje, ki so imeli po-
sestvo na nemški strani, po-
lovico obdelovalne zemlje pa
na italijanski strani. Domači-
ni so dobili posebne dovolil-
nice, da so lahko prek mej-
nega prehoda hodili na drugo
stran obdelovat zemljo. Elza
in sin Franc sta se nekega
dne avgusta 1941. leta oglasi-
la pri Kregarjevih. Stari Kreg-
ar je naložil voz gnoj, Franc
se je napravil kot pa-
stir, Elza pa kot kmečka
služkinja. Ker so Kregarja
stražarji že poznali, so ga
brez zapletov spustili prek
meje. Tako se je 16-letni
Franc znašel v Ljubljani.
Elza se je vrnila, sin pa je
odšel v Novo mesto, kjer so
bili Italijani in tam naprej
obiskoval šolo.

Italijani so sina kmalu are-
tirali in ga poslali v zloglas-

Spomini iz NOB Jože Vidic:

Mati na obisku pri sinu,

na taborišča Treviso, Gonars
in druga. Ker je bil odličen
dijak, so ga na prošnjo upra-
ve gimnazije spustili domov.
Čim se je vrnil, mu je Fran-
kič poslal zvezo in dijak
France je odšel v partizane.
Kasneje je bil dodeljen v št-
rinajsto divizijo, kjer je spo-
znal tudi pesnika Kajuha. In
tako se je sin prek kurirjev
oglasil mami z željo, da bi

jo rad videl. Mati ni okleva-
la. Napolnila je nahrbtnik,
dve potovalni torbi in odšla
na pot, polno negotovosti.

Partizani minirajo vlak

Kakšna smola in sreča sta
se križali na tej poti. Pred
Litijo se je vlak ustavil. Mi-
nila je ura, dve, tri, vlak pa

je še vedno stal. Potniki so
bili nervozni, toda drugega
izhoda ni bilo kot čakati.
Nemci so kleli, železničarji
molčali, nekateri potniki so
se smehljali, drugi klepetali
tja v en dan, samo, da so
preganjali čas. »Vlak pred
nami je naletel na mino in
iztiril,« je dejal vlakovodja,
ko je skušal vsaj malo ute-
šiti potnike. »Srečo smo ime-
li, da se je to zgodilo vlak
pred nami,« so menili neka-
teri, drugi pa so jim pritrje-
vali.

Pozno popoldne je vlak na-
daljeval vožnjo proti Celju.
Pred Zagorjem je Elza v
strmem hribu opazila parti-
zansko kolono. Bilo je prvič,
da je videla večjo skupino
borcev. Na drugi strani večje
skalnote pečine pa je opazila
Nemce. Izgledalo je, da Nem-
ci ne vedo za partizane, borci
pa ne vedo za nemško kolo-
no. Naj bo tako ali drugače,
Elza je presenečena opazila,
da so se borci v diru kot na
juriš spustili po hribu proti
progi. Tedaj pa je silovita
eksplozija pretresla ozračje.
Vlak je streslo, ga dvakrat
ali trikrat močno cuknilo, na-
to pa so potniki občutili, da
lokomotiva pospešuje brzino.
Najprej nihče ni vedel, kaj
se je zgodilo. Ko pa so se
malo osvestili, so pogledali
skozi okno. Na še večje za-
čudenje so opazili, da loko-
motiva vleče za seboj samo
prvi vagon. Mina je verjetno
eksplodirala pod drugim va-
gonom. Kakšna sreča je bila
za Elzo, da je sedela v prvem
vagonu. Saj s tolikšno prtlja-
go ne bi prišla daleč.

Blizu Št. Petra v Savinjski
dolini se ji je na cesti pri-
družil neznan moški. Spraše-
val jo je, kam je namenjena.
Elza je dejala, da gre k so-
rodnikom in povedala za ime
družine, kamor je namenjena.
Neznanec je dejal, da pozna
to družino in da ena od hče-
ra dela v tovarni kot uradni-

ca. Tedaj
peljalo pol-
kle, nane-
kel: »Ste
čakinja za
objelo, ali
da sta so-
ci pa sst-
pa tudi ro-
Dekle k-
bo Elza št-

Pri sinu

Borci ni-
nega odka-
zije so n-
ju blizne-
ca v oče-
Tako se i-
Elzinimoi-

Mati s-
ljudi koo-
partizan-
kanja j-
liko pre-
prtljago i-
ur do v l-

»Mami-
teri je se-
je prip-
»s Kajm-
prijatelj-
v pro-
Sin je po-
ševal. Zn-
živijo ne-
zvedela i-
ranjen. n-

Staneto-
sta ne-
Vlak jor-
prej, kot
sta se o-
umakni-
časa pe-
Ko stae-
so jih z-
divje el-

France bi-
kel do h-
poklica b-
Mati za-
dni pri-
bi de-
dni pa-
vse sine-
jim je lo-
tako hi-

Elza CEGNAR med svojimi lutkami, ki jih sama izdeluje, je
do danes že 43 krat prostovoljno dala svojo kri

Mitja Košir

V svetu vertikale

Počutim se mnogo bolj
sproščeno, ker končno le la-
hko pišem o prvi »direttissi-
mi« pri nas, o mojstranski
»direttissimi«. Velik dolg je
poplačan. Še vedno imam
pred očmi lansko sezono, ko
sva nedeljo za nedeljo s Pe-
trom, pozneje pa z Janezom,
hodila v Vrata z namenom,
da greva v Strénar. Toda
izredno slabo vreme v lan-
skem poletju nam je vedno
prekrižalo načrte. Direktna
pa je ostala neponovljena in
kot Demoklejev meč visela
noč in dan nad menoj. Nisem
se mogel otresti bremena.
Vedno, kadar sem se peljal
skozi Mojstrano, mi je pogled

uhajal tja proti koncu doline.
Vrat, kjer se je nad temne
gozdove dvigala mogočna Ste-
narjeva piramida in vabila s
svojim zloglasnim Trikotom.
Tam sta natanko po sredi v
jeseni 1967. leta Klavdij in
Zvonko speljala čudovito
smer, ki spada med najtežje
v Julijcih.

Prišel je letošnji prvi maj
in vreme se je ustalilo. Hitro
smo bili dogovorjeni in prav
na prvega maja zjutraj smo
se vzpenjali s polnimi nahrbt-
niki plezalne opreme proti
bivaku IV, ki stoji na Ruš-
ju pod severno steno Stenar-
ja. Štirje smo. Matic-Maležič,
moj tovariš na vrvi iz zimske

Rakove špice, znan tudi kot
eden prvih Jugoslovancev v
Walkerjevem stebri v Gran-
des Jorasses. Boris Krivic, s
katerim sva na isti vrvi pre-
magala veliko steno pri naš in
na Kavkazu. Z nami je tudi
Marjan Manfreda, ki je kljub
svoji mladosti, saj ima šele
18 let, že izreden plezalec.

Čeprav je za nami tri ure
hoje, ne zapravljamo časa,
ampak odhitimo k vznožju
južne stene Dolkove špice.
Vstopimo v markanten jugo-
zahodni steber. Po treh urah
čudovitega plezanja stojimo
na vrhu Dolkove špice. Okoli
nas se vzpenjajo v modro
majsko nebo še zimsko za-
sneženi vrhovi gora, ki so
nam tako blizu in ki jih lju-
bimo z vso gorečnostjo na-
ših mladih src. Zelo smo hva-
ležni vsem, ki so nam poma-

gali na to pot, ki bolj kot
vse bogastvo na svetu oboga-
ti in oplemeniti življenje. Se-
stopamo k bivaku in po iz-
datnem kosilu poležemo na
toplo majsko sonce.

Ko pa sonce zaide za bliž-
njimi vrhovi, imamo že načrt
za naslednji dan. Srečo bomo
poiskovali v »direttissimi«.
Dobro smo pripravljeni in
upamo na uspeh. Zgodaj zle-
zemo v postelje, ker bomo
zjutraj zgodaj vstali. Kot
vedno pred težko plezarijo
tudi tokrat ne zaspim in se
v polsnu premetavam po le-
žišču. V mislih sem že pri
oprimeh in stopih v steni.
Premišljujem o klinih, ki za-
biti pred letom in pol morda
še držijo, morda tudi ne, o
lesenih zagodbah, ki so mogo-
če že preperlele. Končno me
iz razmišljanja iztrga spanec.

Zdi se mi, da sem šele za-
spal, ko prične Boro ropota-
ti z vrati bivaka in na glas
hvaliti vreme ter »nežno«
metati prijatelje iz postelje.
Kmalu smo pripravljeni in
ko zvezde zbledijo, stojimo v
prvem jutranjem svitu pod
bivakom. Sneg, ki ga je še
veliko, ponoči ni zmrazil in
do kolen se nam udara, ko hi-
timo proti steni. Mine pol
ure in pri vstopu smo. Stena
se od tu v eni sami navpični
črti dviga do vrha, ki je se-
demsto metrov nad nami. Z
Marjanom se naveževa na
dvojno vrv, prav tako Boro
in Matic. Pričem s prvimi
metri stene. Že tu na začetku
ni prav nič lahko in precej
zadihan priplezam na stoji-
šče. Medtem ko varujem
Marjana, mi pogled uhaja v
dolino, kjer med temnozeleno

prepro-
Bistrice
vode ut-
vsa v et
daleč i-
Karav-
Kot de-
mišljite-
se stis-
ovčic-
že pok-
Soncu
in gol-
bočijo
dan va-
v steno
toplje-
cedi str-
zanje, a
so v is-
gnil se,
maka-
lepega
plezan-
in zač-
(nati

I, prcu 14. divizije

Tedaj je nasproti prišlo veselo nekdo de-
nelec pa je re-
»Samo je vaša ne-
inja, in dekleta sta se
eli, da neznanec misli,
sta porodnici, v resni-
pa se sista nikdar videli,
tudi porodnici nista bili.
kle je bilo obveščeno, da
Elza je v tiste kraje.

i sin partizanih
borci in propagand-
ga od štirinajste divi-
so namreč v bunker-
bliznini njenega stri-
v od eni gorski vasi.
ko se dekleta spoznalo z
zinimom.

Mati je pomočjo dobrih
di ko je objela sina —
rtizan. Koliko samoodre-
nja je na tej poti, ko-
prega znoja. S težko
iljago Elza prehodila 11
do včer je bil sin.

»Mama! Sem v hiši v ka-
i je pesnik Kajuh,«
pripovedal sin France.
Kajuh sva bila dobra
ljubljeni. Skupaj smo delali
propagandni oddelku.
n je povedoval in spra-
val. Zmalo ga je, kako
tjo v jesenicah. Mati je
edela, je bil sin že težko
njen. Narodnim herojem
aneto. Semečem-Dakijem
a ne minirala prog.
ak je bil nekaj minut
ej, ko pričakovala. Ni-
a se ogla dovolj daleč
naključno sta bila nekaj
sa pešana z ranjenci.
o sta umaknila v hrib,
jih zili in začeli nanju
vje. Eljati. Ko je bil
rance, en, ga je Daki vle-
el do hriba, nato pa
oklicamo.

Mati je ostala sedem
ni pri partizanu. Lahko
i dejda je bila sedem
ni pa nanka. Spoznala je
se sinu soborce. Kar žal
m je, da so se morali
ko hi poslovi.

repro bukovja po strugi
listric odtekajo triglavske
ode in dolini, ki je že
sa v tiju in zelenju. Tam
laleč ozelenelih pobočjih
arava leži vasičica Dovje.
Cot iz otroške do-
nišljive mi zde hišice, ki
e stisnjo na kupu kot trop
včiči naši. Visoko se je
e potknila snežna meja.
sonce usmiljeno topi sneg
n gola bra na prisojnih po-
bočjih. Stajajo iz dneva v
lan več. Tudi tukaj pri nas
stenje vse v znamenju
opljenega snega. Povsod se
redi smetice in otežkoča ple-
zanje. Na ozkih poličkah, ki
so v tistih tako redke, leži
gnil sneg, ki neusmiljeno na-
maka vije in obleko. Nič
lepega v tej pomladanski
plezari. Vendar smo srečni
in zadovoljni. Saj smo sredi
(nadaljevanje na 10. strani)

Doma na Jesenicah pa so
sosedje, prijatelji in znanci
sprasovali moža, kje ima ženo.
Ne samo med vojno, tudi danes
smo zaskrbljeni, če ne-
koga nekaj dni ni domov. »Na
Dunaj je šla, na Dunaj,« je
odgovarjal mož, ki mu vpra-
šanja niso bila preveč všeč.
»Saj vendar veste, da dela
dežnike, material in naročila
pa dobiva z Dunaja. Zdaj se
je nekaj zataknilo, pa je kar
sama odpotovala, saj sicer ne
bo mogla več delati dežni-
kov.«

Kri za ranjence

Tehnika 14. divizije se je
ob koncu leta 1944 preselila
na Koroško. Tja je odšel tudi
Elzin sin. Tisto zimo so bile
po štajerskem velike hajke.
Borci so se morali nenehno
boriti proti močnejšemu so-
vražniku. Prihajala so poro-
čila o velikih izgubah. Elzo
je skrbelo, kaj je s sinom.
Nobenega sporočila več ni
dobila. Prišla je svoboda in
svojci so se vračali domov,
ali pa so vsaj sporočili, kje
so. Elza je petdeset dni ča-
kala, dokler nista končno na
vrata njenega stanovanja po-
trkala dva višja oficirja in
povedala, da je sin član pro-
pagandnega oddelka pokra-
jinskega narodnoosvobodilne-
ga odbora na Koroškem, da
je trenutno v Celovcu, kjer
plete široko propagandno
mrežo, ki naj bi dvignila na-
rodno zavest Korošcev, in da
bi se priključili ti kraji k Ju-
goslaviji.

Mati je bila presrečna. Ne-
kaj dni kasneje je Radio
Ljubljana poročal, da je v
ljubljskih bolnišnicah še
vedno veliko ranjenih parti-
zanov in, da bolnišnice potre-
bujejo večje količine krvi.
Mati, ki se ji je sin vrnil iz
vojne, se je v zahvalo za srečno
naključje, takoj prijavila za
krvodajalco.

»Moj sin se je vrnil zdrav
iz vojne,« je tiste dni pripo-
vedovala sosedom in znan-
cem, »v bolnišnicah pa je še
vedno veliko ranjencev. Po-
magajmo jim, da ozdravijo.«
Od takrat pa do danes je
Elza Cegnar že 43-krat dala
kri.

Pogovarjala sva se v nje-
nem stanovanju. Pokazala mi
je knjigo, v kateri je naslikan
njen sin, ko je 1945. leta kot
stražar čuval vojvodski prestol
na Gosposvetem polju. Po-
kazala mi je pismo iz leta
1944., ko ji je pisal sin, naj
ga pride obiskat v Savinjsko
dolino. V njenem stanovanju
na Plavžu so me obkrožale
čudovite lutke v narodnih no-
šah, ki jih sama dela. Tudi v
narodnih nošah lutk sem vsr-
kal vonj ljubezni do domovine,
ljubezni do naše kulture.
Ljubezni do vsega, kar je na-
šega.

Nihče ne more boljše vce-
piti ljubezen do rodne grude
ter ljubezen do sočloveka, kot
to lahko stori mati.

Miha Klínar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha Klínar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha K

72

Se je slišati Verkmana, toda Tine zavije naglo
za vogal in se izgubi v ozki uličici, ki vodi v gozd.
Ne bi rad, da bi se Verkman obesil nanj in ga
trkal po rami, kakor da bi srečal njegovega očeta,
za katerega ga je imel že zadnjič, ko je rogovilil
pijan v Cupnikovi kleti.

»Vreg ima prav! Verkman je izgubljen. Zapit od
obupa. Človek, ki meče s svojim pijanim gobez-
danjem blato na gibanje, čeprav se vedno misli
pri sebi, da je revolucionar.«

— Umrl bi za revolucijo! Na bajonet bi se pu-
stil nasaditi zanj! To verjamem. Toda s svojim
pijanim gobezdanjem jo zatira in razničuje sam.

Tako je Tinetu ondan govoril Vreg.

— Take ljudi je treba izločiti iz gibanja...

Toda Tonetove misli niso dolgo pri Vregu ne
pri Verkmanu. Morda bi še bile, ko bi ne šel mimo
uradniških vil in ko bi ga z nekega okna ne pokli-
cal gospodovalec ženski glas.

»Hej, dečko! ... Da, ti, prav ti, ki se oziraš.«

»Jaz?« se začudi Tine.

»Ti. Ti! Saj si Kosirčin?«

»Hm,« Tine prepozna v ženski Kumrovo. »Se-
veda sem. A kaj bi radi?«

»Potrebujem te. Vrt bo treba obdelati!«

»Vrt?« se Tine razveseli. »Prav rad, gospa,« je
vesel, ker mu Kumrova ponuja delo, ki mu ga ni
bilo treba niti iskati.

Kumrova ima velik vrt. Dela bo za ves dan. Pa
se tu ni mislil niti ustaviti, a je prav tu našel delo.
Našel prav tako, kakor včasih tudi slepa kura naj-
de zrno.

»Res, včasih se zgodi, da ta rek ni iz trte izvit,«
si pravi.

SIVO MESTO

»Prišel si kakor nalašč!«

Besede gospe Kumrove so sicer malce ohole, pa
tudi ukazovalne. Vendar to Tineta ne moti. Čudi
ga le, od kod ga Kumrova pozna.

»Rekla sem si: ta je Kosirčin, saj si kakor izre-
zan po očetovi podobi. Najbrž si tudi ti prekocuh?
Toda to mi ni mar! Delal boš...«

»Najbolje, da se lotiš takoj,« ukazuje. »Gnoj
boš navozil iz graščinskega hleva! Telefonirala
bom, da ti bodo dali tam tudi samokolnico. Zato,
kar pohiti in ne izgublaj časa s postajanjem!«

Tinetu je prav.

»Nisem lenuh,« pravi, sleče suknjič in ga po-
ravnanega položi na klop pred vilo, čeprav mu še
ni vroče. Na obleko je treba paziti, kolikor moreš,
čeprav je delovna in zakrpana. Toda tudi taka
mora trajati čim dlje. Treba je varčevati! Povsod
varčevati!

Graščinski hlev ni daleč. Prej ko v treh minutah
je tam. Le na hlevarja mora čakati. Ko pride, Ti-
netu ni treba razlagati, zakaj je prišel in kdo ga
je poslal.

Hlevar že vse ve.

»Tam je kariola! A tam gnoj! Velikokrat boš
moral peljati. Kariola ni voz!«

»Bom že,« zamahne Tine z roko in se loti dela.

Né vé, da hodi isto pot kakor ondan mama. Le
da je bila Anina pot daljša in težja.

V dobri uri je velik vrt poln gnoja. Več, kakor
bi ga bilo po Tinotovem treba. Tako je zahtevala
Kumrova, ki je Tine v mislih ne more imenovati
gospa. Vseeno pa jo ubogljivo posluša, čeprav mu
ukazuje revskajoče kakor kaka sitna gostilničarka
natakarju ali natakariči, kakršna je nekoč sama
bila, preden se je poročila s sinom svojega nekda-
njega gospodarja in se skupaj z njimi dvignila v
svet nižje mestne gospode, ki pa je najbrž prav
zaradi tega, ker se je dvignila iz sredine tistih, ki
so nič in tistih, ki so nekaj, oholejša in prevzet-
nejša od prave gospode.

To je »kaplarska« oholost. Tudi v vojski so kap-
larji najbolj željni, da bi navadni vojaki videli v
njih »človeka, ki je nekaj« in ki ima pravico ko-
mandirati, čeprav je komandiran sam.

»No, in zdaj se loti! In ne obračaj se tako po-
časi, kakor si se z gnojem!«

Tine je ne sliši, ker je že začel delati. Samó
prvi stavek je slišal. Pa tudi drugače bi se ne pre-
rekal in bi se raje ugriznil v jezik, kakor da bi se
razburjal.

Kumrova mu je dala delo. Najelá ga je! Plaćalá
ga bo! Zato ima pravico, da kdaj pa kdaj reče,
kako naj dela, če ji ni kaj všeč in če bi rada, da
bi ji vrt prerahljal in uredil drugače.

Toda te svoje želje naj prihrani zase, dokler ne
bo vsa zemlja preobrnjena in prerahljana in po-
grabljena, da bo ravna in lepa kakor pogrnjen in
poravnán prt na mizi ali odeja na zavrnaní in
zglajeni vojaški postelji, ki jo, kakor je Tine, ki
še ni bil vojak, slišal od starejših znancev, sitni
kaplarji najraje razmečejo, pa če je vojak še bolj
pravilno postelje z zglajeno, kakor pooblano odejo
in z robovi, da bi se lahko ob rob »urezal«. Tako
terjajo kaplarji, kadar so najbolj sitni; s svojimi
kapricami gnjavijo vojake toliko časa, dokler se
sami ukazovanja ne naveličajo.

In ukazovanja se najhitreje naveličajo, če ne
godrnjaš in jim ne daš novega povoda za zafrkava-
nje, gnavljenje in še večje sitnarjenje.

Zato tudi Tine molči, čeprav se kdaj pa kdaj
prikaže na oknu Kumrova in ga priganja, naj glob-
lje zasaja lopato.

Samo na tihem jo preklinja.

»Prekleta babnica! Čemu sitnari?« misli, da nje-
nega sitnarjenja in priganjanja ne bo mogel več
dolgo prenašati, a to svojo jezo obrne s prstjo in
jo pokoplje pod obrnjeno, zaradi sušne predpo-
mladi trdo prstnato grudo.

Najbrž bi tako sitnarjenje skoro slehernega že
spravilo ob živce, saj so živci ranljivi najbolj ta-
krat, kadar si osredotočen v delo, pa naj bo ka-
kršnokoli. Marsikdo bi že zdavnaj zalučal lopato in
šel, ne da bi terjál plačilo. Toda Tine je navidez še
vedno miren in res se Kumrova ne oglašá več tako
pogostokrat z okna.

Zdaj mineva že cele ure, kar je babnica tiho.

»Najbrž kuha,« si misli Tine, vseeno pa ne dela
prav nič bolj počasi in vestno, kakor je delal po-
prej. Nima navade, da bi bil pri delu površen pa
naj opravlja posel, pri katerem moraš biti na-
tančen in misliti, ali pa težaško delo. Tudi sedaj
pazi in ne lenari. Le kdaj pa kdaj, kadar ga roke
preveč pečejo, zapiči lopato v zemljo, toliko da
pljune na žulje, ki so se zadnje čase, ko je bil bo-
lan, zmehčali. Tudi znoj ga obliva bolj kakor na-
vadno. Njegova srajca je že zdavnaj mokra, da bi
jo lahko ožel.

Dnevi brezdelja in ležanja so ga zares nekoliko
pomehkužili. Poznajo se mu. Vseeno pa je trmasto
neodjenljiv in učinek njegovega dela zato ni nič
manjši, kar ugotavlja, ko v tovarni zatuli poldan.

»Ni malo,« je s storjenim delom zadovoljen, po-
tem pa dela dalje z enako vnemo kakor poprej.
Ne vidi Kumra, ki prihaja iz tovarne, kakor da bi
igral in hodil po odru, zakaj njegova hoja je igra-
na in obnašanje tudi, tako, kakor se po Kumro-
vem mnenju spodobi za »človeka, ki je nekaj«.

Posnemanje drugih, višjih je to. Posnemanje pa
je nekaj opičjega.

In med ljudmi s takim posnemanjem ni samo
Kumer, marvec jih je še nekaj deset v sivem me-
stu.

Orožniški komandir posnema držo in obnašanje
generala Živkoviča.

Župan, primorski emigrant bana, ki je prav tako
županov rojak in rojak policijskega komisarja Čar-
maka.

Zaradi teh ljudi v sivem mestu Primorcev ne
marajo.

S tem pa seveda ni rečeno, da so pribežniki z
one strani, ki so se prishli k oblasti, vsi taki
kakor Čarmak in podobni. Še mnogo več je takih,
ki so spoznali, da je na tej strani, meje komaj kaj
boljše kakor pod Mussolinijem ali pa sploh nič,
saj zadnje čase tudi tu ne smeš biti Slovenec in
moraš biti Jugoslován, kakor terjata kralj in gene-
ral.

Miha Klínar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha Klínar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha K

Sto let socialističnega gibanja v Sloveniji

(nadaljevanje in konec)

S tem pa aretacij še ni bilo konec: dne 11. julija 1884 so v St. Vidu zapirli mizarskega pomočnika Franca Erzena, 25. avgusta 1884 je bil v Linzu aretiran že v graškem procesu obtoženi, a takrat oproščeni Karl Hubmayer pod obtožbo, da je bil povezan z Železnikarjem, kot zadnji pa je bil aretiran čevljarški pomočnik Franc Dhü.

Obtožbo proti obtoženim je pripravljala namestnik državnega pravdnika Pajk, znan po svoji neizprososti in osovražen pri ljubljanskih delovnih slojih, o čemer priča tudi to, da so ga 20. avgusta 1884 na njegovi poti na sodišče napadli s kamenjem in koši opeke. Do 15. septembra 1884 se je z izpustitvijo Hubmayerja, Erzena, Hönigsmanna, Dekvala in Breskvarja število obtožencev znižalo na Železnikarja, Tuma, Sturm, Kriegl in Dhüja, ki so jih med 20. in 25. novembram 1884 vsakega posebej in vsakega v drugem vlakcu uklenjene prepeljali iz ljubljanskih zaporov v Celovec, torej s kranjskega deželne sodišča, pod katero so bili obtoženci pristojni, v zapore koroškega deželne sodišča v Celovcu, kjer se je kljub prizivu obtoženih začela dne 6. decembra 1884 proti njim sodna obravnava. Na listi porotnikov je bilo 16 graščakov in veleposestnikov, od katerih so jih izžrebali 12. Vsi izžrebani porotniki so bili trdi Nemci, od katerih ni nihče razumel nobene slovenske besede.

Porotno sodišče v Celovcu je Železnikarja, Tuma, Sturm in Kriegla obtožilo, da so v ljubljanskem delavskem izobraževalnem društvu z govori hujskali proti redu in govorili, da po zakoniti poti delavcem ni mogoče ničesar doseči in da si delavci lahko pomagajo sami samo z uničenjem tedanjega družbenega reda. To pa terjajo od njih, da podpro in podpirajo »Anarhistično stranko«. S takimi trditvami so po besedah sodišča »zagrešili hudodelstvo veleizdaje«, Železnikar in Tuma pa tudi s tem, ker sta širila tiskovine kakor »Ein Mahruf an das Volk« (Opozorilo ljudstvu), a Železnikar mimo tega še »hudodelstvo motenja javnega miru«, ker je odobral atentat na ruskega carja Aleksandra II., umorjenega leta 1881.

Med obtoženci je bil tudi Dhü, ki so ga prav tako obtožili veleizdaje, žaljenja cesarsko-kraljevskega veličanstva in razširjanja letakov »An das arbeitende Volk« (»Delovnemu ljudstvu«). Obtožba je govorila tudi mnogo o delovanju delavskega izobraževalnega društva od leta 1871 dalje, od tedaj, ko se je v Ljubljani nekaj časa mudil Johann Most. Na šestdnevni razpravi je sodišče zaslišalo 40 prič.

Obtoženci so obtožbo zanikali. Kriegl je izjavil, da je »obtožba podla laž in obrekovanje«.

Sodišče je vpraševalo priče o delovanju društva, o prepovedanih časnikih in letakih, se zanimalo za »Ljudski glas«, ki se je po aretaciji Železnikarja in soobtoženih popolnoma odrekel »anarhistom« in »krvavcem«, kakor so tedaj imenovali socialiste Železnikarjevega kroga, jih začel napadati, dokler ni v začetku 1885 prenehal izhajati. Sodnik se je med drugim zanimal tudi za delovanje delavskega agitatorja Jakoba Weitza. Bilo je tudi govora o medsebojnih odnosih obtoženih v delavskem izobraževalnem društvu in njihovih odnosih do drugih članov in delavcev, o narodnostnih sporih med nemškimi in slovenskimi člani v društvu, kar je izrabila obramba in z »narodnostnimi spori« odbila obtožbi ost anarhizma, radikalizma in prevratništva. Tako je obrambi uspelo, da je dosegla za vse obtožence oprostitev razen za Železnikarja, kar dokazuje, da se drugi obtoženci sodišču niso zdeli nevarni, med tem ko je Železnikarja 11. decembra 1884 obsodilo na osem let težke ječe zaradi »vleizdajstva«, deželni nadsodniki v Grazu pa se je ta kazen zdela prenizka in je obsodbo nad Železnikarjem izrečeno pred celovskim deželnim sodiščem povišalo 14. januarja 1885 na deset let težke ječe, ki jo je prestajal v prosluli kaznilnici v Subnu na Donavi.

Tako se je končal proces, ki naj bi zastrašil ljubljansko in slovensko delavstvo pred »socialistično nevarnostjo«. In res se je posrečilo oblasti zaježiti razredno delavsko gibanje na Slovenskem vse do ustanovitve avstrijske socialne demokratične stranke, ustanovljene na ustanovnem zboru pred osemindesetimi leti (30. decembra 1888 — 1. januarja 1889). (Ferdinand Tuma in Sturm sta se po celovškem procesu gibanju odtujila. Edvard Kriegl se je izselil v Ameriko, v Chicago. Le Dhü in Železnikar, ko se je vrnil iz ječe, sta ostala aktivna v socialnodemokratičnem gibanju na Slovenskem).

Dom bo kmalu odprt

Zvedeli smo, da bo športni dom za Gmajnico v Kranjski gori kmalu odprt. Da bi kaj več zvedeli o tem, smo prosili za informacijo dolgoletnega predsednika športnega društva v Kranjski gori Toneta Zidana.

Že prej so nam povedali, da je Tone Zidan z dušo in telesom že od vsega začetka sodeloval pri gradnji doma. In kot v potrditev teh besed smo ga še pozno zvečer zmotili sredi dela. Na sebi je imel delovno obleko, zavihana rokava in na glavi baretko, na kateri je bilo polno belih kapelj malte.

Zakaj ste pravzaprav prišli na idejo, da zgradite svoj dom?

Naši klubi so bili neprestano v finančnih težavah — v kakršnih so seveda še danes. Zato smo začeli premišljevali, kako naj se izkoplje iz tega. Tako se je porodila misel, da bi zgradili športni dom, ki bi služil športnikom in turistom. Od prenočitven in ostale gostinske dejavnosti bomo potem lahko črpali denar za športno dejavnost.

Mislite, da se bo ta misel uresničila?

Prepričan sem, drugače pri tem sploh ne bi vztrajal.

Kdaj ste začeli z gradnjo?

Približno pred štirimi leti. Gradili smo s pomočjo gospodarskih organizacij iz cele Slovenije, SOB Jesenice, ki je zlasti pod predsedstvom Franca Zvana uvidela, kako zelo je Kranjski gori potreben tak objekt, veliko pa sta prispevala tudi GG Bled in TD Kranjska gora, v zadnjem času pa tudi podjetje Živila Kranj.

Kolikšna je vrednost doma?

Vreden je čez 100 milijonov S din.

Vsi prostori so že skoraj dokončno urejeni. Kdaj pa bo otvoritev?

Otvoritev restavracije bo 1. junija, dokončna otvoritev pa konec junija.

Ko boste zaključili s tem velikim delom, kaj imate še v načrtu?

Načrtov je veliko. Radi bi zgradili kompletni športni center v Kranjski gori. Predvsem si želimo zgraditi umetno drsališče, čeprav tega zavod za gradnjo turističnih objektov Gorenjske ni dal v svoj program.

Za kranjskogorski turizem je umetno drsališče nujnost. Turiste bi privlačilo tudi to in ne samo smučarski tereni. Predvidevamo, da bi bilo v sklopu zamišljenega športnega parka še avtomatsko kegljišče, sankališče in drsališče, za kar so dani izredni naravni pogoji, poleti pa bi imeli igrišča za košarko, odbojko, roket in tenis.

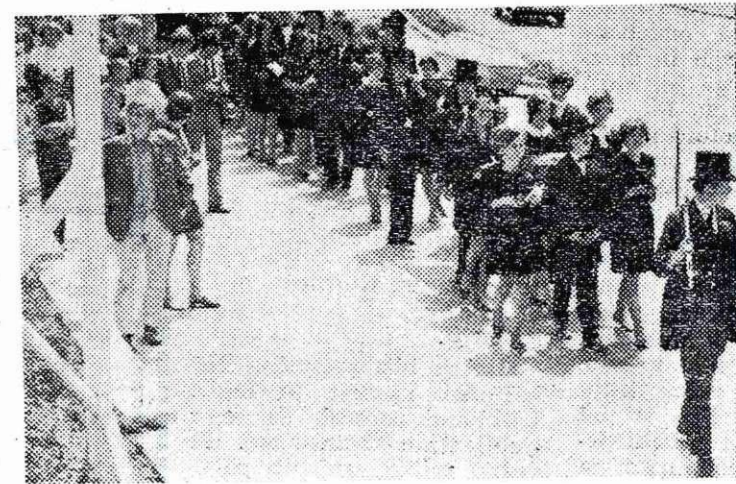
Pa mislite, da boste to lahko realizirali?

Lahko, če bomo pri tem nalezeli na razumevanje predvsem turističnih delavcev v Kranjski gori. Doslej smo v Kranjski gori naletehi le na pomoč TD in Živila Kranj, nerazumljivo pa je, da druga podjetja, ki imajo korist od kranjskogorskega turizma, niso prispevala ničesar.

V svoji skromnosti pa Tone Zidan ni hotel ničesar povedati o svojih zaslugah pri tej gradnji, ki bo toliko pomagala kranjskogorskim športnikom. Ni povedal, koliko je sam žrtvoval za ta lepi dom, s katerega čudovito notranjo opremljenostjo se sedaj ne more primerjati noben podobni objekt v vsej Gornjesavski dolini. Ta dom je za nekaj let postal njegov drugi pravi dom.

Nabiral je dinar na dinar, da bi ga dokončno uredil v korist drugih, ne da bi za to dobil karkoli. Pri tem pa je velikokrat naletel na nerazumevanje ravno pri tistih, ki bi mu bili morali nuditi največ pomoči.

Z.

»GAUDEAMUS IGITUR...« (zapis preberite na 13. str.)

V svetu vertikale

(nadalj. z 8.—9. strani)

svojega elementa, moramo se boriti z gošo, ki nam sicer postavlja zapreke, ki pa so v mejah naših zmognosti. In ravno v tej borbi in v teh zaprekah je čar. Tisti čar, ki dela vse početje zanimivo, pomembno. Nobena stvar, ki ti pade samá v roke brez najmanjšega truda, ne more imeti tolikšno vrednost, kot tisto, za kar se moraš boriti. Najlepša zmaga je tista, ki je težko priborjena. In ta borba z naravnimi elementi daje alpinizmu smisel in ga plemeniti. V tej borbi se kujejo značaji in alpinisti postajajo ljudje. Ljudje pa, ki so jih vzgajale gore, gredo lahko skozi življenje z dvignjeno glavo prek vseh drobnih spletk in poimanjklivosti vsakdanjega življenja.

Zgodaj dopoldan stojimo na gredinah v sredini stene. Nad nami je najtežji del stene, ki nas je skrbel že med plezanjem do sem. Če pride-

mo tu čez, se nimamo ničesar več bati. Tokrat je Marjan tisti, ki prvi prične in kmalu javi od zgoraj, da klini dobro drže in da so tudi zagozde še vedno uporabne. Kar bolj sproščeno zadihamo. Ko po dobrih treh urah splezam čez drugo streho in ugotovim, da je naprej sicer še strmo, vendar v primerj s spodnjimi raztežaji lahko, prijatelji zatulijo v en glas refren znane narodne pesmice, ki je prirejena prav za take izjemne trenutke. Pripravim stojišče in varujem Marjana, ki se kmalu prismeji čez rob. Srečna čakava Borisa in ko je tudi on ob naju, ob izrednem petju iz naših presušenihih grl, varujemo Matiča, ki nam je pozneje zaupal, da bi iz obupa nad takim »čudovitim« prepevanjem kmalu pade! Kar ne moremo vrjeti, da smo že prek težkega dela stene. Vendar je le res, ker mi vrv, ki drži k Marjanu, nekam hitro izginja

iz rok. Neverjetno. Po nekaj raztežajih čudovitega plezanja srečni stojimo na vrhu stenarjevega Trikota. Ko si vsi navdušeni po enajstih urah plezanja segamo v roke, si zelo zaželimo, da bi bila tukaj tudi Klavdij in Zvone, da bi bila tudi ona deležna vsaj delčka naše sreče, saj smo po njuni zaslugi bogatejši za čudovito doživetje. Zaslužila sta naše iskrene čestitke, ker sta res mojstrsko opravila delo v teh previsnih počeh in strehah.

Nismo še dobro zaključili s to plezarijo in že kujejo nove načrte, še drznejše. Taki smo pač. Naša pot je začrtana strmo navzgor in nočemo niti malo odstopiti. Zrasli smo z gorami, z njimi živimo in z njimi bomo zaključili življenje, ki je tako bogato prav po zaslugi gora.

Na vrhu Stenarja občudujemo sončni zahod, ki se nam danes zdi mnogo lepši kot sicer. Saj se danes zaključuje dan, ki nam bo s svojo svetlo podobo ostal zapisan v spominu na vse dni.

Nov hotel v Kranjski gori

Pred nedavnim je bil z Zgornjesavski dolini ustanovljen konzorcij za izgradnjo turističnih objektov. V ta konzorcij so vključena tista podjetja in organizacije, ki imajo na tem teritoriju namen v bližnji ali daljnji prihodnosti graditi turistične objekte.

Idejnih načrtov za izgradnjo Kranjske gore ter bližnje okolice je več. Dokončno so se odločili, da bodo pričeli z gradnjo novega hotela B kategorije na prostoru mini golfa in postaje Milice. Hotel naj bi imel 250 ležišč, bazen 6 x 12 metrov, restavracijo ter grill in snack bar. Ta dva prostora bi bila razdeljena z vmesno steno - ki bi se v večernih urah odmaknila in v prostoru bi bil nočni lokal. Ena stena grill bara bi bila steklena s pogledom v bazen. Celotna investicija hotela z vsemi pritliklinami bi znašala okoli 17 milijonov N din. Načrte za ta

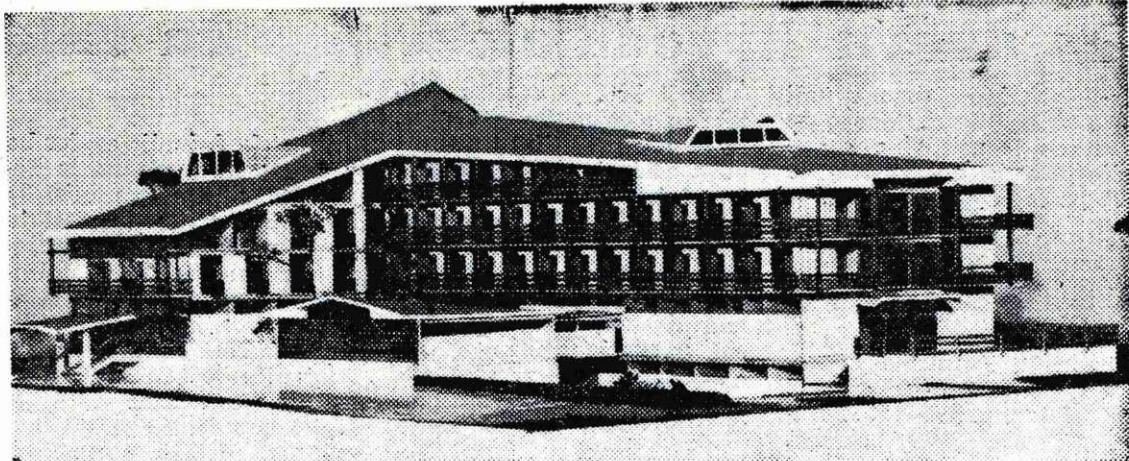
objekt je napravil Biro za poslovni inženiring Beograd.

V načrtu imajo tudi izgradnjo prireditvene dvorane nasproti Razorja in gradnjo novega vodovoda v Srednjem vrhu, ki bo s svojimi kapacitetami pokrili tudi zahteve podkorenskega področja.

Seveda pa bodo v Kranjski gori veliko pozornost posvetili tudi izgradnji žižnic. V načrtu imajo izgradnjo sedežnice, podaljšek vlečnice Mojce ter izgradnjo nove vlečnice iz podkorenske smeri. Predvidevajo pa tudi gradnjo sistema žižnic na Vršču. Od ruske kapele do lovske kočice na Vršču bi bila sedežnica, od lovske kočice do vrha Mojstrovke pa nihalna žičnica. Poleg tega bi bili na Vršču še dve vlečnici.

Na sliki je maketa novega hotela v Kranjski gori, ki ga bodo pričeli graditi takoj, ko bodo rešeni vsi problemi z bankami.

-ne

Smernice razvoja gospodarstva za leto 1969

Skupščina občine Jesenice je pred dobrim mesecem sprejela smernice razvoja gospodarstva in družbenih služb za letošnje leto. Čeprav bomo kmalu lahko že začeli ugotavljati, kako se začrtane naloge in smernice uresničujejo, pa bi v današnji številki poskušali povzeti tisti del gradiva, ki govori o razvoju gospodarstva v naši občini.

Osnovna izhodišča smernic gospodarskega razvoja občine v letošnjem letu so:

— že do sedaj oblikovana in sprejeta stališča in programi gospodarskega razvoja občine,

— doseženi uspehi gospodarstva občine brez železarne v letu 1968 in preteklih letih ter

— poslovna izguba in slabšanje ekonomske moči železarne Jesenice.

V skladu s temi izhodišči je v letošnjem letu nujno:

1. Dosledno uresničevati sanacijski program železarne Jesenice, ki ga je občinska skupščina na predlog podjetja sprejela in potrdila na 21. skupni seji obeh zborov 17. marca letos. Izpolnjevanje tako kratkoročnih kot dolgoročnih nalog in predvidenih ukrepov tega programa zagotavlja nadaljnji obstoj in normalni razvoj ne samo železarne Jesenice, temveč tudi celotnega družbeno-gospodarskega potenciala občine.

Ker je sedanji ekonomski položaj podjetja predvsem posledica vpliva izven samega kolektiva, je potrebna širša družbena pomoč, ki jo upravičeno tudi pričakujemo. Ne glede na to pa naj kolek-

tiv železarne tako kot do sedaj nenehno skrbi za uspešno izpolnjevanje internih ukrepov, ki zagotavljajo odpravo notranjih pomanjkljivosti gospodarjenja.

2. Hitrejši razvoj terciarnih dejavnosti je poleg izboljšanja ekonomskega položaja železarne ekonomska nujnost in osnovna smer razvoja gospodarstva občine tudi v letošnjem letu. Gre zlasti za obsežnejše izkoriščanje komparativnih prednosti na področju gostinsko-turistične dejavnosti in širše predelave in finalizacije proizvodov črne metalurgije izven železarne. Pospeševanje teh dejavnosti je treba doseči z usmerjanjem sredstev bivešega DIS in sredstev skupnih rezerv gospodarskih organizacij z ustreznimi kreditno politiko poslovanja bank in kreditnih garancij občine ter s tesnejšo povezavo proizvodno-komercialne politike železarne in domačih podjetij, ki se vključujejo v kovinsko-predelovalno dejavnost.

3. Politiko zaposlovanja, razen za strokovnjake, bo treba elastičneje prilagajati in omejiti na ponudbo lokalnih virov. Tu je mišljena predvsem ženska delovna sila in mladina z nedokončano osnovno šolo. To naj bi omogočilo tudi uspešnejše reševanje stamovanjsko-komunalnih problemov.

4. V skladu s krajevnimi potrebami in obstoječo zakonodajo je tudi letos nujno potrebno omogočiti in podpreti zasebna vlaganja za razširitev dela z zasebnimi sredstvi.

5. V okviru trajnih ciljev naše ekonomske politike in družbeno-gospodarskega razvoja pa je nujno:

— razvijati in poglobljati samoupravne odnose v skladu s temeljnim zakonom o ugotavljanju in delitvi dohodka v delovnih organizacijah. Ta zakon namreč odpira nove možnosti, da delovni ljudje v združenem delu z družbenimi sredstvi razvijajo in uveljavljajo nove samoupravne kvalitete skozi samostojno ob-

likovanje samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov;

— nadalje, da stalen porast osebnih dohodkov sloni na povečani proizvodnji in boljših ekonomskih rezultatih. V letošnjem letu je prav tako nujno z boljšo organizacijo in modernizacijo dela odpravljati vsa tista delovna mesta, ki onemogočajo večje osebne dohodke kot 500 do 600 dinarjev.

6. V okviru dolgoročnih ciljev gospodarskega razvoja je prav tako nujno, tudi letos posebno pozornost posvetiti trajnejšim in širšim poslovnim sodelovanjem in integracijskim procesom, modernizaciji in produktivnejšemu delu, hitrejšemu usklajevanju strokovnosti s tehnološkimi dosežki ter bolj učinkoviti analizi stroškov poslovanja in tržišča.

Tendenca povečanja gospodarske rasti, ki je bila značilna v preteklem letu, se bo predvidoma nadaljevala tudi v letošnjem letu.

Predvidoma naj bi se celotni dohodek povečal za 13,7 %, družbeni proizvod za 28,9 %, amortizacija za 11,7 %, neto produkt za 34,3 %, skladi podjetij za 14,6 % in nasprotno k vsemu temu naj bi bila izguba manjša za 53,1 %. Pri tem je značilno, da je železarna predvidela povečanje celotnega dohodka za 15,5 %, družbene proizvod za 49,3 %, amortizacije za 13,2 %, neto produkta za 70,8 % in zmanjšanje izgub od 52,7 milijona din v lanskem letu na okoli 25 milijonov v letošnjem letu (okroglo 53 %). Ostale gospodarske organizacije s sežemem v občini bodo predvidoma poprečno povečale celotni dohodek, družbeni proizvod in neto produkt za okoli 9,6 % in sklade za 14,2 %.

Pri poslovnih enotah s sežemem izven naše občine je predvideno povečanje celotnega dohodka, družbenega proizvoda in neto produkta za 9,1 do 11,8 %, medtem ko je v zasebnem sektorju predvideno povečanje za 5,5 %.

Tako predvideno povečanje gospodarstva občine bo omogočilo povečanje zaposlenosti za 1 % ter povečanje osebnih dohodkov v poprečju za 5-7 %.

T. L.

20 - letnica mature

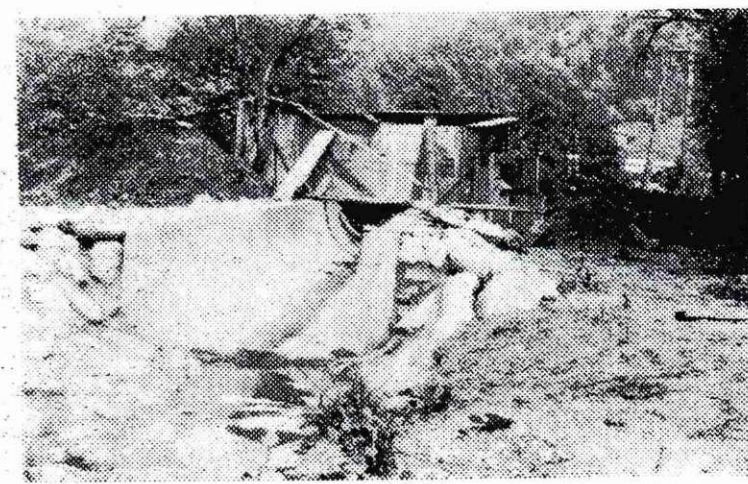
V soboto, 31. 5. 1969 so prvi osmošolci jeseniške gimnazije praznovali 20-letnico mature. Slovesnost je bila v hotelu Triglav v Mojstrani, kjer so v prijetnem vzdušju skupno s profesorji, ki so se odzvali vabilu, obujali spomine na gimnazijska leta. Pomen tega dogodka za takratne osmošolce, kot tudi profesorje, je v svojem nagovoru lepo ori-

sal prof. Kopač s poudarkom na velikih zaslugah za kvaliteto šole takratnega direktorja in organizatorja jeseniške gimnazije prof. Azbeta. Nagovor je z duhovitim razglabljanjem zaključil prof. Terseglav. Nekdanji maturanti, sedaj štiridesetletniki, so se razšli z željo, da se spet polnoštevilno zberejo čez pet let. JJ

Gradbena dela v kulturnem domu v zaključni fazi

Sredi marca smo poročali, da so začeli z izgradnjo nove dvorane in odra v kulturnem domu na Javorniku. Dosele so dela potekala uspešno in po predvidenem načrtu. Pretekli torek so instalaterji pri Stanovanjskem podjetju opravili svoje delo, v prihodnjem tednu pa bodo v glavnem končana tudi vsa gradbena dela. Tako preostanejo le še nujna obrtniška dela, kamor sodi tudi izgradnja stropa v dvorani, ki pa je precej zahtevna. Izdelavo stropa v dvorani so zaupali mizarskemu podjetju iz Radovljice. Obrtniških del bo treba opraviti kar precej, do proslave stoletnice železarne pa nas loči le še kratek čas. Za to nameravata Stanovanjsko podjetje ter gradbeni odbor za izgradnjo kulturnega doma povabiti na razgovor izvajalce obrtniških del in jim naročiti, da z delom pohitijo, da bosta oder in dvorana pravčasno pripravljena za slavnostno sejo DSZ, ki bo 26. julija. Prav tako se člani gradbenega odbora zanimajo vsak dan sproti pri sedanjem izvajalcu del SGP Sava, ki vodi celotno organizacijo del, kako

dela potekajo in s kakšnimi problemi se srečujejo. Zanimanje članov gradbenega odbora je povsem umestno, saj bo treba že v bližnji prihodnosti pripraviti vse potrebno za izvedbo prvih kulturnih prireditev v novi dvorani.

JESENISKI TRAVNIK VODA NE BO VEČ POPLAVLJALA — Na sliki iztok v Savo Dolinko novo speljane kanalizacije, po kateri se bo odtekala podnebna voda od skladišč in delovnih prostorov novozraslih objektov na jeseniškem travniku. Kanalizacijo so morali zgraditi pod tremi tiri, skozi nasip ceste k žvagnu in skozi okoli 300 m polja. Ob speljanju kanalizaciji pa so pričeli graditi novo klavnico Mesarskega podjetja Jesenice.

B. Blenkuš

Ob dnevu krvodajalcev

Mnogokaj doživimo v naši otroški bolnišnici. Mnogo se naučimo iz neizčrpne knjige zdravstva in zdravilstva, še več pa iz knjige življenja.

Pogosto se zgodi takole: nepredvidni starši pustijo otroka samega v kuhinji, v pralnici, ob kotlu, kjer se kuha hrana za živali. Zgodi se nesreča. Po otroku se polije vrelo mleko, otrok pade v vroč lug, popari se... Hudo ranjenega pripeljejo v bolnišnico. Otrok je v šoku. Morda je noč. Hitro, toda tiho in mirno delajo ljudje v nočni službi. Položijo otroka v sobo za oskrbo opečenec, uredijo površino: včasih je to obraz, mnogokrat prednja stran roke, noge, hrbet. Toda skorajda nikdar ne gre brez pretoka krvne plazme. V hla-

Rdeči križ je začel z velikim in plemenitim gibanjem, ki se mu naši ljudje čedalje bolj odzivajo. Prostovoljnih krvodajalcev je že veliko število. Zanimivo je, da je med njimi mnogo zdravstvenih delavcev. Pa se ne odzivajo morda zaradi očitkov, temveč le zaradi nujne potrebe, ki ji dan za dnem gledajo v oči.

Kaj ne bi tudi vi pristopili v družino ljudi, ki s tihim zadovoljstvom dajejo svojo kri? Kaj ne bi tudi vi prispevali svoj delež v skupno zakladnico čudežnega zdravila? Morda ste že dobili iz nje darilo, ki so vam ga poklonili drugi? Morda vi sami, vaša žena, vaš otrok. In če še ne, morda ga boste potrebovali danes, jutri, kadarkoli! Pri nesreči v tovarni, v prometu, v bolnišnici, na operaciji ali

Učenke šole za zdravstvene delavce z Jesenic, se zahvaljujejo krvodajalcem.

dilniku je vedno pripravljena. Poleg nje stojijo steklenice s krvjo vseh skupin. V apoteki je plazma v prahu. Zraven se sodobna zdravila za preprečevanje razrasti živih klic. Modrikasta luč sveti brez sence na otrokovo ročico. Igla išče v podkožju žilo. Skorajda je ne najde. Treba jo bo dobiti v globini. Tiho se slišijo povelja: nož, škarje, pinceto, šiv, iglo, plazmo. Uspelo je. Tri, štiri dni se bori otrok s smrtjo, vendar zmaga njegova zdrava priroda ob pomoči sodobnih zdravil.

Živimo v času, ko ustvarjamo zaloge krvi in izdelkov iz nje. Ne morda zaradi vojne, kajti tudi v miru potrebujemo velike množine človeške krvi. Nesreč je vsak dan mnogo, kirurgi jo rabijo pri težkih operacijah, pri notranjih boleznih, pri porodih, rabijo jo zdravniki za otroke. Od kod bomo dobili dovolj krvi za zalogo, zlasti pa za predelavo v suho krvno plazmo v prahu? Le s prostovoljnimi dajanjem majhnih količin, kar pa daje večji učinek, kakor pa stalno izkravavljanje »poklicnih« krvodajalcev.

ZAHVALA

Občinski odbor Rdečega križa Jesenice se najtopleje zahvaljuje vsem darovalcem oblačil, obutve in posteljnine, še prav posebej kolektivu Ljubljana transport — poslovna enota Jesenice za oblačila iz doma dr. Rozmana.

Avto-moto društvu Jesenice in ostalim za prevoz oblačil na zbirni center, šolski mladini in vsem aktivistom, ki so sodelovali pri izvedbi akcije, Gasilski zvezi pa za prostor v gasilskem domu.

Občinski odbor RK Jesenice

Za zaključek sezone še ena premiera

V petek, 6. junija zvečer bo v amaterskem gledališču Tone Čufar premiera ljudske igre LEPA VIDA. Napisal jo je po motivu istoimenske slovenske narodne pesmi dolgoletni jeseniški kulturni delavec, režiser in dramatik Jože Tomažič. Krstna uprizoritev njegove LEPE VIDE je bila na jeseniškem odru jeseni leta 1956. Že takrat, kakor tudi zdajšnji uprizoritev LEPE VIDE je režiral avtor sam.

LEPA VIDA pripoveduje o hrepenenju ribičeve žene Vide, ki si ob težkih življenjskih razmerah in bolnem otroku želi sreče. Tujci jo s prevvaro, da ji bodo dali zdravilo za bolnega otroka, zvabijo na ladjo in odpeljejo na

tuje. Na tujem pa Vida spet hrepeni po svojem otroku in borni, toda domači zemlji. Ko se vendarle vrne domov, pa jo čaka veliko razočaranje, nerazumevanje in krivica, kar jo požene v smrt. V sicer pravljici okvir zgodbe je nanizana vrsta romantičnih in dramatičnih prizorov usodnih človeških odločitev. Že pred trinajstimi leti je imela LEPA VIDA pri publiki lep uspeh in s svojo pestro in romantično vsebino bo prav gotovo številni publiki vseh tudi zdaj.

Poleg režiserja so k uprizoritvi prispevali: sceno Jože Bedič, osnutke za kostumacijo Mira Jarčeva in glasbo Bojan Svetlin. V naslovni vlogi

se bo predstavila Slava Maroševićeva, v večjih vlogah pa nastopajo še Marjanca Cebuljeva, Stanka Geršakova, Darinka Koroščeva, Oto Gerdej, Drago Vrhovnik in Franci Pogachnik. V ostalih vlogah sodeluje domača ves mlajši in starejši igralski zbor jeseniškega gledališča ki ga dopolnjuje še folklorni ansambel jeseniške Svobode, ki v LEPI VIDI pleše dva plesa.

S premiero ljudske igre LEPA VIDA je zaključen spomladanski del gledališke sezone 1969. Vse ljubitelje gledališča vabimo in prosimo, da si predstavo ogledajo čimprej, ker bo gledališče s 15. junijem zaključilo redno sezono.

-nj

500 pevcev na občinskem srečanju

V soboto, 31. maja, je bilo v dvorani gledališča Tone Čufar srečanje pevskih zborov, ki delujejo v naši občini. Skoraj po tekočem traku se je zvrstilo na odru 12 zborov in vokalni kvartet ter solist, skupaj čez 500 pevcev. Zbori so zapeli 40 partizanskih, narodnih in umetnih pesmi. Po kvaliteti bi zборе lahko razdelili v več kategorij, saj so nekateri zelo odstopali tako navzdol, kakor navzgor od poprečja doseženega na srečanju. Čeprav je bilo to le srečanje z našimi zbori, oziroma pregled zborovske dejavnosti v občini, pa nekateri zbori še niso zreli za kulturno javno nastopanje. Očitno pa so izstopali zbori šol na katerih delajo glasbeni pedagogi, žal sta taki šoli v občini le dve oziroma dve in pol. Prav gotovo bomo v naših bodočih prizadevanjih morali stremeti za tem, da vse osnovne šole v občini dobijo svoje glasbene pedagoge in da se prek glasbene šole usposablja nadarjen kader zborovodij za terenske pevske zборе.

Graje vredno pa je podcenjevanje pevcev take občinske manifestacije zborovske dejavnosti, saj so nekateri zbori nastopili v zelo okrnjeni zasedbi, kar je prav gotovo vplivalo na slabše dosežke kakor so jih zbori sposobni doseči v svojem polnem sestavu.

En predšolski zbor, devet šolskih in trije odrasli zbori, ki so se predstavili na minulem srečanju dokazujejo, da je dosežen določen napredek tako v kvalitetnem, kakor kvantitetnem pogledu in, da bo ob vztrajnem in

marljivem delu ob letu dosežena še večja masovnost in kvaliteta. Vsekakor pa vsi zbori in njihovi zborovodje zaslužijo za svoje vztrajno in marljivo delo posebno družbeno priznanje in pohvalo.

Dva koncerta tria Lorenz na Jesenicah

Po dolgem času smo na Jesenicah zopet poslušali koncert tria bratov LORENZ. Nastopili so z dvema koncertoma v torek, 3. junija. Popoldanski koncert je bil namenjen mladini osnovnih in srednjih šol občine Jesenice. Trio Lorenz je na tem koncertu izvajal dela J. Haydna, L. van Beethovna, R. Schumann, N. Paganinija, Rahmanjinova in E. Griega. Pred izvajanjem posameznih del so na popoldanskem koncertu poslušali kratek komentar o obdobju in o delu skladatelja. Bratje Lorenz so v homogeni igri prikazali virtuoznost in visoko umetniško vrednost vseh izvajanih del. Mladi poslušalci, katerim je bil popoldanski koncert namenjen, so z izredno pozornostjo in v globoki tišini sledili izvajanjem tria Lorenz.

Z žalostjo pa moram pripomniti, da naši šolniki premalo spodbujajo mladino k

obiskom takšnih koncertov. Kljub veliki reklami je koncert poslušalo le kakih 120 učencev in dijakov, čeprav je v občini Jesenice vpisano na šolah čez 4.000 čencev.

Še slabša udeležba pa je bila na večernem koncertu. Le kakih 35 poslušalcev je zelo pozorno spremljalo naslednja dela: J. Hayden: trio št. 1 v G-duru, L. van Beethoven op. 70 trio št. 5 v D-duru, J. Brahms op. 101 trio št. 4 v C-molu. Na vztrajno ploskanje poslušalcev so bratje Lorenz h koncu koncerta dodali še Elegijo skladatelja Rahmanjinova. Vsa ta izvajana dela so bratje Lorenz podali s suvereno igro na visokem umetniškem nivoju. Od posameznih instrumentalistov naj posebno pohvalim violinista Tomaža in pianista Primoža. Prvi je temperamentno z izredno kulturnim tonom in vrhunsko tehniko podajal svoj part. Drugi pa je z občuteno in zanesljivo ter rafinirano igro združeval ansambel v enovito celoto, v katero se je z uspehom vključil tudi čelist Matija. Ansambel kot celota se odlikuje z lepim komornim tonom in precizno skupinsko igro. Vsa izvajana dela so bratje Lorenz podali v stilu obdobja, v katerem so nastajala in v skladu s karakterjem posameznega kompozicista.

Ta izreden umetniški večer je zapustil v poslušalcih globok vtis. Navdušeno so ploskali po vsakem izvajanem delu. Žal mi je, da na Jesenicah med veliko množico kulturno prosvetnih delavcev in inteligence ni interesa za tako vrsto glasbe.

Na nedavno športno-kulturni prireditvi je na Jesenicah gostovala Marjana Deržaj

»Gaudeamus igitur...«

V soboto, 24. maja je ob 10.35 šolski zvonec s svojim zvonjenjem naznanil maturantom konec njihove zadnje šolske ure, s tem pa tudi konec njihovega štiriletnega šolanja. Po hodnikih se je razlegala stara študentovska pesem »Gaudeamus igitur...« Maturanti, zbrani v sprevid, so še zadnjič obšli gimnazijske hodnike, ki so jih poznali že do podrobnosti. Pred glavnim vhodom so se ustavili in »vsem firbcom« prebrali osmrtnico. V njej so sporočili žalostno vest, da je po dolgotrajni bolezni umrl Janez Maturant in našli vse vzroke njegove smrti. Ker je ta smrt »močno ranila srca profesorjev«, so svojim naslednikom »zelencem« naročili, naj se pridno uče, »ker je to najboljši lek za ranjena srca profesorjev«.

Nato je sprevid krenil proti občinski hiši. Na čelu »pogreba« so nosili »cvek«, za njim pa ključ od šolskih vrat. Nato so štirje nosači nosili krsto s pokojnim Janezom Maturantom, za njo pa so stopali žalujoči maturanti. Na koncu sprevida pa so šli tretješolci, ki jih bodo drugo leto nadomestili.

Sprevid se je ustavil na parkirnem prostoru pred zdravstvenim domom. Tu so dijaki tretjih letnikov gimnazije pripravili otvoritev prepotrebne »športnega stadiona«. Verjetno bo najbolj koristil samim gimnazijcem, saj nimajo več urejenega igrišča, odkar so začeli za gimnazijskim poslopjem graditi stolpnice. Izvedli so takoj tudi tekmovanja. Tekmovali so maturanti v teku in metu kopja. Zaradi »izrednih« dosežkov so rezultate morali izmeriti in zaradi točnosti izračunati na logaritemsko računalno.

Po končanem tekmovanju se je sprevid vrnil v gimna-

zijo. V gimnazijski telovadnici je bil vrhunec »maturantskega pogreba« — prodaja ključa. Nikakor se nismo mogli sporazumeti za ceno ključa. Tako se je barantanje

in prerekanje vleklo v neskončnost. Šele v ravnateljevi pisarni so se zedinili. Dijaki tretjih letnikov so ključ dobili za 400 ND.

AS.

Uspel koncert Korošcev na Breznici

Svoboda Žirovnica je imela v nedeljo popoldne v gosteh pevski zbor prosvetnega društva JEPA ob Baškem jezeru na Koroškem. Za gostovanje je vladalo veliko zanimanje in je bila dvorana kulturnega doma na Breznici polno zasedena. V imenu občinstva in Svobode Žirovnice je ugodoma pozdravil brate iz zamejstva Peter Sitar v prepričanju, da bodo poslušalci zadovoljni s poslušanjem pevcev iz zamejstva. Že pozdravna pesem je predstavila nastopajoče kot soliden ansambel, ki je s petjem koroških narodnih pesmi posebno navdušil. Bile so zapete rahlo, občuteno in skratka koroško, česar naši zbori ne zmorejo. Presenetil pa je program koncerta, saj so zapeli gostje s Koroške tudi slovenske narodne in umetne pesmi. Z makedonsko Bolen mi leži in rusko Dvanajst razbojnikov pa je sicer le 11 članski pevski zbor dokazal, da ne poje le koroških in slovenskih pesmi, temveč, da zajema njihov repertoar tudi pesmi drugih narodov. Občinstvo je vsako pesem iz srca nagradilo z aplavzom, saj je bila vsaka zapeta iz srca in z zanosom, da je zapeta v matični domovini.

Pevovodja Franc Rauter se ni izkazal samo kot dober zborovodja, temveč tudi kot dober solist, saj je zapel pri gostovih pesmih solo sam. Po tem ko se je zahvalil za pri-

jeten užitek predsednik žirovniške Svobode in izročil skromno darilo ter izrazil željo po še nadaljnjem sodelovanju, je rekel predstavnik koroških pevcev: »Veseli nas polno številna udeležba, vesel nas aplavz, ki so ga bili deležni naši pevci, še bolj pa nas bo veselila povezanost z vašim pevskim zborom in izmenjava gostovanj.« Prav bi bilo, da bi Svoboda Žirovnica s prosvetnim društvom JEPA ob Baškem jezeru navezala stike in vpeljala letno izmenjavo gostovanj. Ta povezanost bi še bolj spodbujala aktivnost in petje slovenskih pesmi v pevskem zboru prosvetnega društva JEPA ob Baškem jezeru.

Učenci osnovnih šol Tone Čufar razstavljajo

Cetrtrič zapored se bodo letos srečali učenci in učitelji osnovnih šol, ki nosijo ime jeseniškega pesnika, pisatelja in dramatika Toneta Čufarja. Razen jeseniške sta po ena taka šola še v Mariboru in v Ljubljani. Organizatorji letošnjega srečanja so Jeseničani, ki so se odločili za skupno razstavo likovnih del učencev vseh treh šol. Razstavo bodo pred zastopstvi Čufarjevcev iz Ljubljane in Maribora ter seveda domačinov odprli v

Pred gostovanjem naših pevcev v Mariboru

V nedeljo zjutraj bo 60-članski mešani pevski zbor odpotoval v Maribor, kjer bo že dopoldne tekmovanje odraslih pevskih zborov na medobčinski reviji, ki jo organizira svet Zveze kulturno prosvetnih društev v Mariboru. Združeni pevski zbor Jesenice bo na tej reviji sodeloval s tremi pesmimi v drugi težavnostni stopnji. Sodelovanje naših pevcev v Mariboru pa ima še drug pomen. Gre namreč za medsebojno spoznavanje s pevci, ki pojo v kvalitetnih pevskih zbora, bodisi v Mariboru ali drugih krajih Slovenije. Sam obisk pevskih vaj v kulturnem domu na Javorniku kaže, da se pevci zavedajo sodelovanja na reviji v družbi pevskih zborov kot npr. Slava Klavara, Angel Besednjak, Trboveljski slavčki in drugi, zato se bodo potrudili, da bodo zapeli tako kot v polni zasedbi tudi zmorejajo.

Na povratku iz Maribora se bodo ustavili v Velenju in ogledali mesto ter navezali

stike s tamkajšnjimi pevci ter člani velenjske Svobode. Po možnosti si bodo ogledali tudi dom kulture v Velenju, ki je med najlepšimi v Sloveniji. Postanek v Velenju in srečanje s tamkajšnjimi pevci pa bodo izkoristili za dogovor, da letos v jeseni, ali pa prihodnjo pomlad združeni pevski zbor Jesenice gostuje s celovečernim koncertnim programom v Velenju.

Že nekajkrat se je na Jeseničah izkazal Franci REBERNIK, kot odličen interpret zabavne glasbe

Letna skupščina zveze za keglanje na ledu Slovenije

Konec aprila je bila v novi sejni sobi SD Jesenice Podmežakljo redna letna skupščina zveze za keglanje na ledu Slovenije, ki ima svoj sedež na Jesenicah.

Zadnja redna letna skupščina te republiške strokovne organizacije je bila leta 1964. Kakor je predsednik v svojem poročilu na tej skupščini omenil, je res težko pojasniti in obrazložiti vse subjektivne in objektivne razloge, ki so privedli do odlašanja sklica skupščine.

Množičnost te panoge športa po posameznih klubih in osnovnih organizacijah in ustanavljanje novih klubov in sekcij v Sloveniji in s tem vse večje delo zveze pa je narekovalo nujnost sklica redne letne konference. To je potrdila tudi sama udeležba na skupščini, saj je bilo od 55 vabljenih delegatov navzočih 44.

Koristna razprava na poročila je pokazala tako uspehe kakor neuspehe dosedanjega dela tega organa, predvsem pa slabosti in pomanjkljivosti v tehničnem vodstvu. Le-to pa se je tudi srečevalo z najbolj zahtevno problematiko v sinhronizaciji tekmovanj ligaškega sistema po programu zveze ter prireditvi posameznih klubov in sekcij. Saj je bilo usklajevanje onemogočeno z ozirom na vremenske prilike in odvisnosti razpoložljivega urnika v koriščenju umetnih ledenih ploskev, ki pa zopet niso vsem klubom, članicam zveze dosegljive. Zato pa je bilo tudi na skupščini po tem vprašanju iznešeno največ kritike in predlogov, da bi se v bodoče to stanje izboljšalo.

Na predlog kandidacijske komisije skupščine je bil

izvoljen nov odbor zveze, ki si je na svoji konstituentni seji porazdelil funkcije takole:

predsednik
Edi Cenček
1. podpredsednik
France Božič
2. podpredsednik
Ivan Piber
tajnik
Franci Rozman
blagajnik
Slavka Pikel
tehnični vodja
inž. France Žerjav
predsednik sodniškega zbora
Viktor Pogačar
gospodar
Jože Kavalar
člani odbora
Jože Klinar
Marjan Markelj
Vlado Hribar
predsednik nadzornega odbora
inž. Milan Jerala

člana
Metod Čop in Alojz Babnik
predsednik disciplinske komisije
Edo Drobnak

ter člana
Vlado Janežič in
inž. Franc Vovčak

Sklenjeno je bilo tudi, da so člani odbora, ki v odboru nimajo zadolžitve, ter predsednik sodniškega zbora člani tehnične komisije zveze.

Na konstituentni seji odbora zveze so bili izvoljeni tudi delegati za kongres IFE, ki bo v dneh 13. do 15. junija 1969 v Bohinju, in sicer: Edi Cenček, Viktor Pogačar, Jože Kavalar, Franci Rozman, France Božič, Ivan Piber, inž. Franc Žerjav in inž. Milan Jerala.

Na skupščini je bil sprejet tudi statut zveze ter na osnovi razprav nekaj sklepov, v cilju plodnejšega dela novega odbora:

— Novi UO se zadolži, da takoj začne z izdelavo finanč-

nega predračuna stroškov za EP.

— Čimprej naj se formira organizacijski komite za izvedbo EP v Jugoslaviji.

— Zveza naj po potrebi skliče razširjene seje odbora s tem, da nanje vabi predsednike in tehnične vodje posameznih osnovnih organizacij.

— Čimprej je treba izdelati terminski plan zveznih tekmovanj.

— Zaključno tekmovanje I lige je treba izvesti najkasneje v drugi polovici decembra.

— Slovensko prvenstvo v posameznih disciplinah naj bo merilo za udeležbo na tekmovanjih višjega ranga — evropskem prvenstvu.

— Na vsa mednarodna tekmovanja je treba poslati člana zveze.

Želimo, da bi nov odbor prav z ozirom na predstojajoče zahtevne naloge, v organizaciji kongresa IFE in EP v Jugoslaviji imel čim več uspeha.

Edi Cenček

Pregledna vaja naših in koroških lavinskih psov

Odsek lavinskih psov pri naši GRS je pod vodstvom izredno prizadevnega načelnika Zvoneta Azmana pripravil vse potrebno za uspešno vajo naših in koroških gorsko reševalnih psov. Skupno sodelovanje gorskih reševalcev iz Rateč, Kranjske gore, Mojsrane in Jesenic ter ostalih močnejših planinsko turističnih središč na obmejnem področju z gorskimi reševalci iz Beljaka in Celovca se je že večkrat izkazalo kot nujno potrebno in koristno. Gorski reševalci iz Rablja, Beljaka, Celovca in naših gorsko reševalnih postaj so tesno in

uspešno sodelovali že v mnogih težkih poletnih in zimskih reševalnih akcijah. To sodelovanje dobiva iz leta v leto vedno večji obseg in trdnjše tovariške stike.

Posebno se je to pokazalo pri lanskoletni veliki poizvedovalni akciji za zakoncema Stix z Dunaja, ki sta v pozni jeseni neznano kam izginila iz Aljaževega doma v Vratih. Lanskoletna poizvedovalna akcija za pogrešanima zakoncema je bila žal neuspešna, ker je po izginotju takoj nastopilo skrajno slabo deževno vreme in je zapadlo zgodaj več snega. Poizvedovalna akci-

ja se bo nadaljevala tudi v prihodnjih dneh, takoj ko bo sneg v dolini Vrat in bližnji okolici skopnel.

Komisija za GRS pri PZS zaupa organizacijo večjih gorsko reševalnih vaj in akcij vedno jeseniški GRS, ker je ta postaja najmočnejša in tudi upravičeno zasluži tako zaupanje. Odsek lavinskih psov pri postaji GRS Jesenice, ki ima osem dobro izvežbanih lavinskih psov in požrtvovalnih vodnikov, je v medeljo, 1. junija skupaj z gorskimi reševalci in vodniki lavinskih psov iz Beljaka in Celovca organiziral in izvedel na plazovih v dolini Planice v neposredni bližini planinske postojanke Tamar večjo zaključno, pregledno vajo, v kateri je sodelovalo čez 15 lavinskih psov, šest do osem z Jesenic in prav toliko iz Avstrije. Pri vaji so sodelovali strokovnjaki in izvedenci za lavinsko službo iz Beljaka in Celovca (Gayl), iz Tržiča, Jesenic in Ljubljane. Na vaji so vodniki lavinskih psov s strokovnjaki obnovili in izpopolnili znanje s tečajev, vaj in akcij, ki so jih imeli v gorah v minuli zimi.

Zuro

Medobčinska odbojarska liga

V medobčinski odbojarski ligi nastopa letos osem moštev. Doslej so odigrana tri kola. Rezultati so naslednji:

TVD Kamna gorica : SSD Kovinar 3:2, TVD Žirovnica : ŽIC Jesenice 3:1, TVD Kropa : OK Jesenice 2:3, SD Ribno : TVD Javornik 1:3, SSD Kovinar : TVD Javornik 0:3, OK Jesenice : SD Ribno 0:3, ŽIC Jesenice : TVD Kropa 3:0 w. o., TVD Kamna gorica : TVD Žirovnica 1:3, TVD Žirovnica : SSD Kovinar 3:1, TVD Kropa : TVD Kamna gorica odloženo, SD Ribno : ŽIC Jesenice 3:2, TVD Javornik : OK Jesenice 3:2.

V vodstvu sta brez poraza s po tremi zmagami vrsti TVD Žirovnica in TVD Javornik z enakim količnikom v nizih 9:3. Sledi SD Ribno, nato OK Jesenice in ŽIC Jesenice in Kamna gorica, brez zmage pa sta vrsti SSD Kovinar (drugo moštvo) in TVD Kropa, ki je zadnja zato, ker je predala eno tekmo brez igre, kar je obsojanja vredno. V boju za prvo mesto se bo verjetno pridružila še vrsta OK Jesenice, ki jo sestavlja mladinca odbojarskega kluba. Kvalitetni napredek teh treh moštev bi omogočil ustanovitev posebne conske odbojarske lige za Gorenjsko skupaj s petimi moštvami, ki že nastopajo v ljubljanski conski ligi.

T. Š.

TEHNIŠKA ŠOLA METALURŠKE IN STROJNE STROKE

pri Železarskem izobraževalnem centru Jesenice
J E S E N I C E

RAZPISUJE
sprejem učencev 1969/70

A. ODDELKI ZA MLADINO

- 1 oddelek metalurgov
- 1 oddelek strojnikov

Pogoji za sprejem so:

- z uspehom dokončan osmi razred osnovne šole s pozitivno oceno iz tujega jezika
 - starost do 18 let
 - zdrav
 - uspešno opravljen sprejemni izpit iz matematike in slovenščine
- Sprejemna izpita iz obeh predmetov bosta v sredo, 25. 6. 1969 od 8. ure dalje. S seboj prinesite pisalni pribor.

K prijavi za sprejem, ki jo je potrebno oddati najkasneje do 25. 6. priložite naslednje:

- spričevalo o osmem razredu osnovne šole v originalu
- rojstni list
- kratek življenjepis
- mnenje šole
- prošnjo kolkovano s 0,50 din državnih kolek
- 2 znamki za 0,50 din

Ostala navodila za prihod v šolo bodo posredovana še isti dan ob razglasitvi rezultatov. Šolanje traja 4 leta.

Za bivanje v dijaškem domu morate vložiti posebej prošnjo na naslov: Dom učencev Železarskega izobraževalnega centra Jesenice.

B. ODDELEK ZA ODRASLE

- 1 oddelek metalurgov
- 1 oddelek strojnikov

Pogoji za sprejem:

- uspešno dovršena poklicna industrijska šola ustrezne stroke
- obveza, da bodo sami poravnali stroške šolanja
- soglasje kadrovskih služb, če bo podjetje nosilo stroške šolanja, ali nudilo druge ugodnosti za to obliko šolanja

K prijavi je potrebno priložiti:

- zaključno spričevalo o uspešno dovršeni poklicni industrijski šoli
- rojstni list
- prošnjo kolkovano s 0,50 din državnim kolekom
- 2 znamki za 0,50 din

Prošnje vložite na upravo šole do 30. 6. 1969.

Šolanje traja 4 leta po 18 ur tedensko v popoldanskem času od 16. do 20. ure. Višina šolnine je odvisna od števila kandidatov, teh pa mora biti najmanj 15, da bo oddelek odprt.

O pričetku pouka boste obveščeni pisмено.

Ravnateljstvo šole

POKLICNA INDUSTRIJSKA ŠOLA

pri Železarskem izobraževalnem centru
J E S E N I C E

RAZPISUJE

sprejem učencev 1969/70 za učenje naslednjih poklicev

- talilec v železarni 25 učencev
- valjavec v železarni 25 učencev
- ključavničar (splošni, orodni) 53 učencev
- kovinostrugar 10 učencev (od tega 4 dekleta)
- vodovodni instalater 6 učencev
- industrijski kovač 2 učenca
- električar (obratovni, instrumentarci) 30 učencev

Pogoji za sprejem so:

- dovršen osmi razred osnovne šole, lahko z negativno oceno iz tujega jezika ali s popravnimi izpiti (pogojen vpis)
- starost do 18 let
- telesno in duševno zdrav
- kjer bo prijav več kot je na razpolago učnih mest, bo preizkus znanja iz matematike odnosno iz ročnih spretnosti.

Šolanje traja 3 leta.

Sprejem v šolo za vse poklice bo 3. julija od 8. ure dalje. Oddaljeni lahko prenočijo v šolskem internatu.

Prijava:

Prijavo pošljite na vodstvo šole najkasneje do 2. julija in ji priložite:

- spričevalo o osmem razredu osnovne šole
 - rojstni list
 - mnenje šole
 - kratek življenjepis
 - 2 znamki po 0,50 din
 - 1 državni kolek za 0,50 din
- V prijavi točno navedite izbran poklic.

Ugodnosti:

Delovna organizacija s katero lahko sklene učenec pogodbo, mu na osnovi veljavnih določil lahko prizna mesečno nagrado za vsa leta šolanja.

Železarna Jesenice izplačuje svojim učencem na osnovi sedaj veljavnih sklepov naslednje zneske:

- Za talilce in valjavce:
 - I. letnik od 180.— do 230.— N din
 - II. letnik od 210.— do 260.— N din
 - III. letnik od 240.— do 290.— N din
- Za ostale poklice:
 - I. letnik od 90.— do 180.— N din
 - II. letnik od 120.— do 220.— N din
 - III. letnik od 140.— do 280.— N din

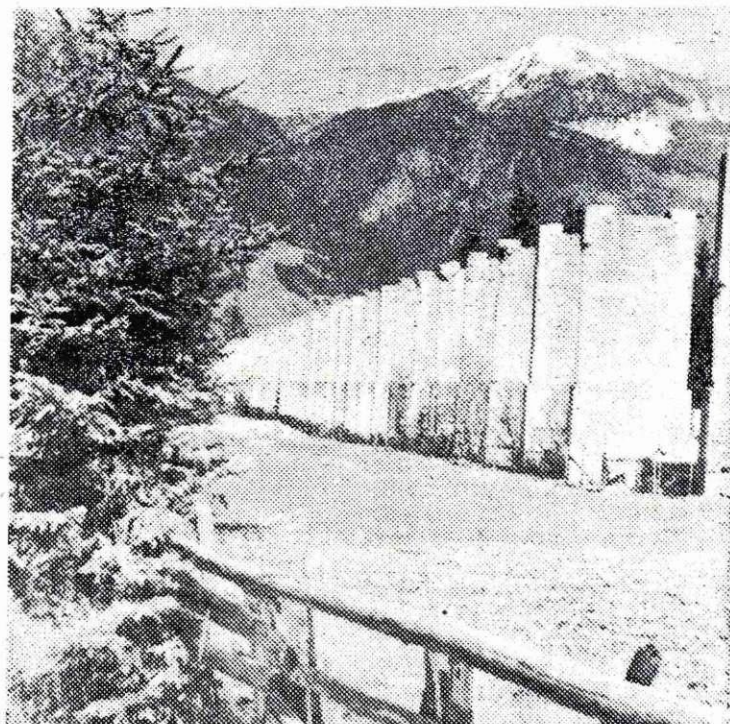
Višina nagrade v obeh primerih je odvisna od uspeha in izostankov. Tem zneskom se doda še gibljivi del nagrade, ki je odvisna od učinka dela učencev v učnih delavnicah.

Po zaključku šolanja imajo pogodbeno vezani učenci možnost zaposlitve v železarni Jesenice.

Za vsa leta šolanja prejme vsak tri delovne obleke brezplačno.

Oddaljeni lahko stanujejo v šolskem internatu. Posebno prijavo je potrebno poslati na naslov: Dom učencev Železarskega izobraževalnega centra Jesenice.

Ravnateljstvo šole

Ali veste, kje so ti stebri! 99 jih je. Nekoč jih je bilo 120. To so takoj za Mojsrano ob vstopu v Vrata. Ostali so od nekdanje cementarne. Ob njih pa je mir in svež zrak. V bližini šumlja bistra Bistrica. Zato ni čudno, da se tod marsikdo ustavi, občuduje okolico in se naužije sonca ter svežega zraka.

B. Blenkuš

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

7. in 8. junija amer. barvni CS film VERA CRUS, v režiji Roberta Oldrischa, v glavni vlogi Gary Cooper, ob 17. in 19. uri.

9. junija jug. film PREBUJANJE PODGAN, v režiji Živojina Pavlovića, v glavni vlogi Dušica Žegarac, ob 17. in 19. uri.

10. in 11. junija franc. VV barvni film OSAMLJENA VOLČICA, v režiji Edvarda Logereaua, v glavni vlogi Danielle Gaubert, ob 17. in 19. uri.

12. junija amer. film POLNOCNA ČIPKA, ob 17. in 19. uri.

13. junija franc. barvni film USODEN PLEN, v režiji Claudea Carlieza, v glavni vlogi Horst Frank, ob 17. in 19. uri.

14. junija meh. barvni CS film VELIKI UPOR, v režiji Miguela Zagariasa, v glavni vlogi Maria Felix, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

7. in 8. junija franc. barvni VV film OSAMLJENA VOLČICA, ob 18. in 20. uri.

9. in 10. junija amer. barvni CS film VERA CRUS, ob 18. in 20. uri.

11. junija amer. film POLNOCNA ČIPKA, ob 18. in 20. uri.

12. in 13. junija franc. barv. film OBREKOVANJE, ob 18. in 20. uri.

14. junija amer. barvni CS

film VELIKI MAC LINTOCK, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE

7. junija amer. barvni CS film PIRATI IZ MOONFLEETA.

8. junija amer. barvni CS film BOSONOGA V PARKU.

12. junija amer. barvni CS film VERA CRUS.

14. junija franc. barvni film OBREKOVANJE.

Kino ZIROVNICA

8. junija amer. barvni CS film PIRATI IZ MOONFLEETA.

15. junija franc. barvni film OBREKOVANJE.

Kino KRANJSKA GORA

7. junija amer. barvni film TARZAN IN NJEGOV SIN.

8. junija franc. barvni film OBREKOVANJE.

12. junija franc. barvni VV film OSAMLJENA VOLČICA.

14. junija amer. barvni CS film VERA CRUS.

Gledališče

PETEK, 6. 6. ob 19.30 uri: J. Tomažič LEPA VIDA — Ljudska igra v treh dejanjih — Premiera — Režija Jože Tomažič — Za abonma PETEK IN IZVEN.

SOBOTA, 7. 6., ob 19.30 uri: J. Tomažič LEPA VIDA — IZVEN.

NEDELJA, 8. 6., ob 19.30 uri: J. Tomažič LEPA VIDA — Za abonma NEDELJA in IZVEN.

LICITACIJA

Na JAVNI LICITACIJI bomo dne 10. 6. 1969 ob 13. uri prodali več rabljenih elektromotorjev od 7 KW do 22 KW.

Licitacija bo v delavnici Vodovoda Jesenice, Prešernova 13.

Prednost imajo interesi družbenega sektorja.

Uprava

VODOVODA JESENICE

SOLA ZA ZDRAVSTVENE DELAVCE

Jesenice, Cesta Maršala Tita 113

RAZPISUJE

vpis v I. letnik štiriletne šole za šolsko leto 1969/70

V oddelek za medicinske sestre ambulantno-bolnične smeri bomo sprejeli 30 učencev in učenec.

Pogoji za sprejem v šolo so:

- da je kandidat (-inja) uspešno dokončal (-a) osnovno šolo,
- da ni starejši (-a) od 17 let,
- da bo uspešno opravil (-a) sprejemni izpit iz slovenskega jezika in matematike.

Prošnje na obrazcu DZS 1,20, kolkovane s kolekom za 0,50 N din, bomo sprejemali do 24. 6. 1969.

Prošnji priložite naslednje priloge:

- spričevalo o dovršeni osnovni šoli,
- mnenje osnovne šole,
- rojstni list,
- izjavo staršev o vzdrževanju med šolanjem,
- zdravniško spričevalo in
- frankirano kuverto s točnim naslovom prošilca (-ke).

K sprejemnim izpitom naj pridejo vsi prijavljeni kandidati dne 25. 6. 1969 ob 8. uri in to brez posebnega obvestila šole.

Ker si morajo kandidati preskrbeti kompletno delovno obleko za vsa štiri leta šolanja, morajo takoj ob sprejemu v šolo vplačati 350,— N din.

Ravnateljstvo šole

ZAHVALA

Tovarniškem odboru osnovne organizacije sindikata Železarne se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla.

Ivan Štager
valjarna 1300

ZAHVALA

Tovarniškem odboru osnovne organizacije sindikata Železarne se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila med boleznijo zelo dobrodošla.

Andrej Zima
varnostna služba

ZAHVALA

Tovarniškem odboru osnovne organizacije sindikata Železarne se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila med boleznijo zelo dobrodošla.

Miha Pintar
varnostna služba

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru VEN se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila med boleznijo zelo dobrodošla.

Jože Osredkar
VEN

ZAHVALA

Tovarniškem odboru osnovne organizacije sindikata Železarne se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč.

Marija Mikelj
Žičarna - adjustaža

NAJDENA DENARNICA

Našel sem denarnico v obratu valjarne žice Bela.

Jaka Jelušič
valjarna žice Bela

IZGUBLJENA DENARNICA

Od parkirnega prostora pri Železarni, do Plavža je bila izgubljena denarnica zelene barve z večjo vsoto denarja. Poštenega najditelja prosimo, da se oglasi na uradništvu Železarja, kjer bo dobil naslov lastnika denarnice.

OBVESTILO!

Na razstavi 50 let KPJ, SKOJ in sindikatov, ki je bila v minulih dneh v prostorih trgovskega podjetja MURKA nasproti železniške postaje, je bila pogrešana članska izkaznica na ime JOŽE ČUDEN. Ker ta izkaznica predstavlja dragocen zgodovinski dokument, prosimo vse tiste obiskovalce, ki bi karkoli vedeli o pogrešani izkaznici, da o najdbi nujno obvestijo tehniški muzej železarne Jesenice, oddelek NOB.

SOCIALISTIČNA REPUBLIKA SLOVENIJA SKUPŠČINA OBČINE JESENICE

Oddelek za gospodarstvo, gradbene in komunalne zadeve

RAZPISUJE

na podlagi 9., 10. in 11. člena zakona o urejanju in odajanju stavbnega zemljišča (Ur. list SRS, št. 42-218/66) ter 2. člena odloka o razveljavitvi odloka o urejanju mestnega zemljišča na območju občine Jesenice (Ur. vestnik Gorenjske, št. 4-26/67)

JAVNI NATECAJ

za oddajo stavbnega zemljišča v k. o. Zabreznica v uporabo za gradnjo 13 individualnih stanovanjskih hiš, predvidenih po zazidalnem načrtu Zavoda za urbanizem Bled št. 124/67.

1.

Stavbno zemljišče se odda v uporabo najugodnejšemu ponudniku.

2.

Predmet natečaja so stavbne parcele, v zazidalnem načrtu označene s sledečimi zaporednimi številkami: 5, 7, 8, 10, 11, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22 in 27 z naslednjimi površinami:

Zap. št.	Parc. št.	m ²	Zap. št.	Parc. št.	m ²
5.	32/26	1096	17.	32/34	703
7.	32/28	745	18.	32/33	847
8.	32/29	1084	19.	32/44	771
10.	32/31	764	20.	32/43	818
11.	32/35	1015	21.	32/42	817
16.	32/35	759	22.	32/41	851
			27.	32/45	692

Parcele so zazidljive z visokopritličnimi stanovanjskimi hišami v tlorisni izmeri 11.60 x 8.27 m po že pripravljenih načrtih ali prirejenih; pri katerih pa je dopustno odstopanje od navedenih dimenzij 10 % sorazmerno po dolžini in širini objekta.

3.

Rok za začetek gradnje je 1/8-1969, rok za dokončanje graditve pa 1/10-1975.

Začetni prispevek k stroškom za delno ureditev stavbnega zemljišča, ki ga mora ponuditi vsak udeleženec natečaja, mora znašati najmanj 5.742,00 din.

Ponudbe z nižjim prispevkom ne bomo upoštevali. Odškodnina za pravico uporabe delno urejenega stavbnega zemljišča, ki mu bo dodeljeno, znaša 4,50 din za kvadratni meter.

4.

Rok za plačilo prispevka in odškodnine iz prejšnje točke je 1 mesec od pravnomočnosti odločbe, s katero se stavbno zemljišče dodeli v uporabo najugodnejšemu ponudniku.

5.

Varščina, ki jo mora položiti vsak ponudnik z vložitvijo ponudbe znaša 500,— din.

6.

Ponudba se lahko glasi samo za eno parcelo. Ponudnik pa lahko navede v ponudbi še nadalje parcele, na katere se v podrejeni vrsti nanaša njegova ponudba, za primer, če bi njegova ponudba za prvo navedeno parcelo ne bila določena kot najugodnejša.

7.

Ponudbe je vložiti pisмено na oddelek za gospodarstvo, gradbene in komunalne zadeve Skupščine občine Jesenice v roku 15 dni od dneva objave tega natečaja.

8.

Ponudbi mora biti priloženo potrdilo, da je vplačala varščina in izjava, da ponudnik pristane na splošne in druge pogoje razpisa, sicer ponudbe ne bomo upoštevali.

Ponudbe se mora oddati ali poslati v zaprtih kuvertah, ki morajo imeti v levem spodnjem kotu oznako »Natečaj — Breznica«.

9.

Podrobnejše določbe o oddaji stavbnega zemljišča so razvidne iz splošnih razpisnih pogojev, ki jih lahko ponudnik dobi v sprejemni pisarni Skupščine občine Jesenice, v sobi št. 1 in so sestavni del tega razpisa.

Številka: 350-5/67-2

Datum: 30/5-1969

Oddelek za gospodarstvo,
gradbene in komunalne zadeve
Skupščine občine Jesenice

OBVESTILO!

Obveščamo vse člane kolektiva, da so uradne ure za izdajo napotnic in informacij za oddihe od 9. do 12. ure. Prosim, da se tega pridržujete. Po navedenem času informacij in napotnic ne bomo izdajali.

Komisija za oddihe in izlete

Moška ekipa v borbi za obstanek

Košarkarski dogodki se vrstijo z bliskovito naglico. Pogled na prvenstveno lestvico pa ni prav nič razveseljiv, saj moška ekipa vedno bolj zaostaja za moštvi, ki so v sredini lestvice. Situacija je že več kot kritična in zelo malo izgledov še obstaja, da se bo moštvo rešilo iz dna. Ukrepi uprave kluba so bili glede discipline igralcev upravičeni, vendar pa je izbor igralcev zelo ozek, tako da bi le z največjo resnostjo in s pomočjo starejših ter izkušenejših igralcev lahko rešili zamujo. Vsako zamujeno srečanje pa bo seveda situacijo še poslabšalo, tako da nam ne bi smelo biti vseeno, ali bo moštvo še igralo v 1. ligi, ali bo moralo naslednje leto igrati v conski ligi. Ob 15-letnici kluba jeseni, bi morale prevladati težnje za obstoj in vsake druge odločitve bi bile usodne.

Ženska ekipa se ponovno nahaja na čelu lestvice. Dekleta letos igrajo v zadovoljivi formi in vse nasprotnice premagajo z visokimi rezultati. Vprašanje spomladanskega prvaka sploh ni problem, treba bo le še misliti na dvoje srečanj jeseni in odločitev o končnem prvaku bo znana.

Mladinci so kljub zamenjavi generacije zadovoljili na slovenskem prvenstvu v Ljubljani, saj so premagali tudi ZKK Maribor, ki ima v svojih vrstah tudi mladinske slovenske reprezentante.

Pionirji v gorenjski ligi niso najboljše, vendar je samo kranjski Triglav boljši od njih. V nedeljo na finalnem tekmovanju v Kranju pa z malo sreče premagajo lahko tudi Triglav in osvojijo gorenjsko prvenstvo.

Pionirke, ki letos prvič nastopajo v gorenjski ligi, so vse začetnice in uspehov ni nihče pričakoval, zato pa je tem bolj razveseljivo, da se je začelo načrtno delo že pri najmlajših in zato obstoj ženske košarke ne bo nikdar problematičen.

Stanje vseh moštev je tako razveseljivo, le moška ekipa dela veliko problemov vsem, ki jim ni vseeno, ali bomo

Franci KOŠIR, to pot »hokejista«

še gledali na Jesenicah kvalitetno košarko. Predstoječa srečanja pa bodo najbolj odločilna za dokončni razpored.

Liga prijateljstva

Vedno boljši meddržavni odnosi med Avstrijo, Jugoslavijo in Italijo so vodili že lani športnike — judoiste, da ustanovijo ligo prijateljstva. Na sestanku, ki je bil v Trbižu, pa so se predstavniki Korške, Slovenije in Julijske krajine domenili, da bi to ligo letos razširili in s tem dali tej športni panogi še večji poudarek in pomen. Na posvetu so se domenili, da bodo v letošnjem letu v ligi prijateljstva nastopili klubi iz Celovca, Vrbe, Beljaka, Spilimberga, Vidma, Jesenic, Ljubljana - Šiška in Ljubljana. Vsak klub mora na tekmovanje poslati po 15 članov in 5 mladincev. Tekmovali bodo za predhodni pokal v posamezni in ekipni konkurenci. Srečanja bodo na treh turnirjih: na Jesenicah, v Celovcu in Spilimbergu.

Spodrslija pred ciljem

V tekmi, ki je odločala, kdo bo letošnji gorenjski nogometni prvak, so nogometaši NK Lesce igrali doma neodločeno z NK Jesenice.

Jesenice: Ivanović, Ljušić, Barac, Kralj, Lukančič, Komelj, Smagin, (Magdič), Kačar, Ljubojevič, Pavlič, Noč. Jeseničani bi za prvo mesto morali zmagati, saj so bili za Lescami z eno točko zaostanka, nasprotniku pa je za naslov zadoščal samo neodločen rezultat.

V Lescah najbrž še na nobeni tekmi ni bilo toliko gledalcev kot jih je bilo to nedeljo. Precej je bilo tudi Jeseničanov. Niso pa videli nobenega gola, saj je bila igra dveh obramb, čeprav bi bili morali Jeseničani poslati vse svoje sile v napad, saj jim je samo zmaga lahko prinesla najvišji naslov.

Igra obeh moštev je bila enakovredna v prvem polča-

Pred kratkim so gorjanski planinci v Radovni praznovali 40-letnico delovanja društva. Leta 1929. je bilo v društvu 70, zdaj pa ima Planinsko društvo Gorje 700 članov. Ob jubileju je Planinska zveza Slovenije odlikovala deset marljivih planincev.

Dolgoletni predsednik planinskega društva Gorje je Matija Klinar. Na sliki ga vidimo v družbi z Borisom Ziherlom, Antonom Boletom, Francem Konobljem, dr. Mihom Potočnikom in Jožetom Čopom. Slikano 1967. leta ob otvoritvi Prešernove kočice na vrhu Stola.

(Na sliki pri Prešernovi koči na Stolu — v sredini Matija KLINAR, levo od njega Boris ZIHERL, Tone BOLE in Franc KONOBELJ Slovenko, desno od Klinarja Miha POTOČNIK in Joža ČOP.)

Za zdaj prve

V Kamnik so jeseniške odbojkarice dosegle letošnjo tretjo zaporedno zmago. Zmagale so z rezultatom 1:3 (11:15, 4:15, 15:13, 6:15) (Drakšler, Felc, Filipaj, Kemperle, Krušič, Mrak, Trančar).

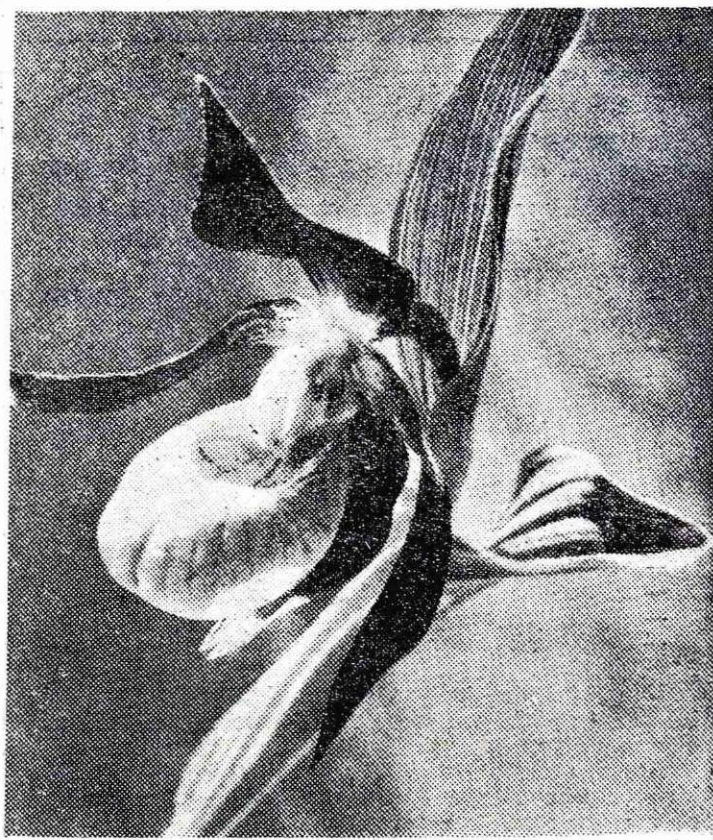
Domačinke so v prvem setu povedle s 3:0, vendar so jih gostje kmalu dohiteli. Po izenačenem rezultatu 11:11, so Jeseničanke hitro dosegle še štiri točke in zmagale.

Po hitri zmagi v drugem setu so gostje malo popustile in to se jim je hitro maščevalo v tretjem setu, ki so ga izgubile. V zadnjem setu pa se

Kamničanke gostjam niso mogle upirati.

To je bila najboljše tekma Jeseničank v tej sezoni. V standardno moštvo se je uspešno vključila še Filipajeva. Trenutno so prve na lestvici, vendar so se doslej srečale le z lažjimi nasprotnicami. Že v nedeljo jih čaka doma težka tekma z Mariborom, drugo nedeljo pa bodo gostovale v Celju.

Tekma na Jesenicah se bo pričela ob 9. uri, ob desetih pa se bo moška ekipa pomerila z Branikom - Hoče iz Maribora v okviru druge zvezne lige.

Varstvo in zaščita redke flore je znak visoke srčne kulture in dolžnost vseh dobro vzgojenih ljudi

Pričakovani poraz

Jeseniški odbojkarji so že vnaprej vedeli, da v srečanju z Metalcem v Zagrebu ne bodo osvojili točk. Sploh pa ne, ker so v Zagreb odpotovali v oslabiljeni postavi. Nastopili so: Arh, Bergelj, Božič, Kavčič, Krevsel, Rössler, Petercel in Potočnik.

Jesenčanom pa je uspelo dobiti vsaj en set in sicer so zmagali v prvem z rezultatom 15:7. Nato pa so se Zagrebčani razigrali in Jeseničani jih niso mogli zaustaviti z zelo pomlajeno ekipo, saj so zanj nastopili kar štirje mladinci.

Zagrebčani so pokazali hitro, moderno odbojko in veliko vigranost, kar najbolj manjka Jeseničanom, saj skoraj na nobenem treningu ni zbrano kompleto moštvo. Jeseničanom manjka tudi gotovosti v taktičnih kombinacijah, kar se tudi pridobi le z veliko treninga.

Trenutno na lestvici zavzemajo tretje do četrto mesto, kar je še vedno velik uspeh glede na to, da še nikoli prej niso nastopili v tako kvalitetnem tekmovanju.

Z.